Пролетарии всех стран, соединяйтесь! פּראָלעטאַריער פון אַלע לענדער פאַראייניקט זיך! *Proletarjusze wszystkich krajów, łączcie się!* *Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!*

УМОВЫ ПАДПІСКІ:

На 1 мес. 90 к.; на 3 м-цы—2 р. 60 к.; на ½ року—5 р.; на 1 год—9 р. 75 к.

Зьмена адрасу: мясцовага—10 к., іншагародняга—20 кап.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ:

За радок нонпарэлі (пасля тэксту)—50 кап. Іншагародніх—1 р. Пасярод тэксту ў два разы даражэй. Пры шматразовым друкаваньні—скідка па згодзе.

Згодна паст. СНК ад 10 верасьня 1924 г. бярэцца зьвэрх тарыфу 10 проц. падатку.

Падпіска і абвесткі прымаюцца: У Гал. Канторы газ. „Зьвязда"—г. Менск, Савецкая, 63, (трэці паверх) ад 9 гадз. раніцы да 3-яе гадз. дня. У акруговых гарадах—у аддз. Бел. Дзярж. Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах.

РЭДАКЦЫЯ—Г. МЕНСК, САВЕЦКАЯ, 63.

ЗЬВЯЗДА

Орган Цэнтральн. Камітэту камуністычнае партыі (бальшавікоў) Беларусі і Мен. АК КП(б)Б.

Рэдакцыя і галоўн. кантора

1) Рэдактар прымае ад 11—1 гадз. дня: тэлефон № 10-74. 2) Сэкратар рэдакцыі—ад 12 да 2-ое гадзіны дня, тэлеф. № 6-19. 3) Начны рэдактар (друкарня) ад 6 гадз. веч. тэл. № 6-42.

Кіраўн. Гл. Канторою, Кантора абвестак і падпіскі — тэл. № 781.

НЯДЗЕЛЯ, 26 ЖНІЎНЯ 1928 г.

№ 196 (3003)

Кошт асобнага нумару ўсюды 5 кап.

Год выданьня дванаццаты.

Памятная дошка Леніну у Цюрыху

На здымку—дом, дзе жыў Ленін, з памятнай дошкай.

Перавыбары дэлегатак—масавая палітычная кампанія

15-га верасьня пачнецца перавыбарчая кампанія дэлегацкіх сходаў работніц і сялянак. Па асобных раёнах яна пачынаецца ўжо з 1-га верасьня. Зараз ў горадзе і вёсцы на сходах жанчын праводзіцца масавы агляд працы дэлегатак мінулага складу.

У гэтым годзе надыходзячым перавыбарам дэлегацкіх сходаў партыя надае вялікае палітычнае значэньне. ЦК УсеКП(б) у сваім лісьце да ўсіх партарганізацый патрабуе: «Надаць чарговай кампаніі перавыбараў дэлегацкіх сходаў характар масавае палітычнае кампаніі». Аб тым-жа кажа і ліст ЦК КП(б)Б да акругкомаў і райкомаў («Зьвязда» № 175 ад 31-га ліпеня).

Усе партыйныя арганізацыі ад ячэйкі да акругкому павінны ўжыць ўсе захады да таго, каб гэта дырэктыва была выканана.

матычнае кіраўніцтва з боку партыйных ячэек.

Аднак, трэба рашуча падкрэсьліць, што ў цэлым радзе месц партыйнае кіраўніцтва дэлегацкімі сходамі было невыстарчальным. Аб гэтым гаворыць тое, што прыём дэлегатак—работніц, батрачак і бядняччак у партыю зусім невыстарчальны. Ня лепш стаіць праца і з вылучэнствам дэлегатак. У абодвых гэтых момантах няма адпаведнай сыстэмы, пляну і ўвагі.

Асноўным нашым недахопам зьяўляецца тое, што ў складзе дэлегацкіх сходаў на вёсцы вельмі нязначная частка батрачак, бядняччак і, асабліва, жанчын, якія працуюць у саўхозах і калхозах. Яны павінны складаць асноўны сацыяльны асяродак дэлегацкіх сходаў у вёсцы.

У выхаваўчай працы з дэлегаткамі, ня гледзячы на значнае палепшаньне гэтай працы, ёсьць таксама

Рух проці пабудовы браняносца

Патрабаваньне кампартыі аб усенародным галасаваньні падтрымлівае нават дробная буржуазія.—Радавыя сацыял-дэмакраты пакідаюць партыю

БЭРЛІН, 23. Пачаты нямецкай камуністычнай партыяй рух за ўсенароднае галасаваньне па пытаньні аб пабудове браняносца прымае ўсё больш цьвёрдыя арганізацыйныя формы.

У Юстэльдорфе заснован часовы камітэт па арганізацыі барацьбы супроць пабудовы браняносца. Камітэт гэты ставіць сабе задачаю аб'яднаць усе пралетарскія арганізацыі і таварыствы ў мэтах падрыхтоўкі галасаваньня.

Пад націскам растучага нездаваленьня ня толькі сярод рабочых, але і сярод дробнай буржуазіі, дэмакратычная партыя таксама палічыла сябе прымушанай апублікаваць афіцыйную заяву, каб паспрабаваць апраўдаць паводзіны сваіх прадстаўнікоў ва ўрадзе, якія таксама галасавалі за пабудову браняносца. Згодна гэтаму паведамленьню, прадстаўнікі дэмакратычнай партыі ва ўрадзе не зьмянілі свайго пункту гледжаньня, што пабудова браняносца зьяўляецца непажаданай і нямэтазгоднай у палітычных адносінах. Калі яны галасавалі ўсё-ж за пабудову браняносца, дык толькі для таго, каб захаваць цяперашнюю ўрадавую кааліцыю.

***

БЭРЛІН. Сацыял-дэмакратычная арганізацыя ў Брэслаўлі ў прынятай вялізнай большасьцю рэзалюцыі заяўляе, што здымае з сябе ўсякую адказнасьць за дзейнасьць міністраў сацыял-дэмакратаў і патрабуе іх адстаўкі, а таксама склікаьня партзьезду.

Старшыня нямецкай лігі правоў чалавека заявіў у друку, што ён далучаецца да патрабаваньня кампартыі па пытаньні аб пабудове браняносца.

Вядомы пацыфіст Гэрлях таксама заявіў, што «ня гледзячы на некаторае сумненьне» ён згодзен з патрабаваньнем кампартыі.

Нямецкая сэкцыя «міжнароднай жаночай лігі барацьбы за мір і свабоду» даслала ўраду пісьмовы пратэст супроць пабудовы браняносца і патрабуе скасаваньня пастановы аб пабудове.

Пасьля ўпартага маўчаньня «Форвэртс» прымушан прызнаць наліччa раду выпадкаў выхаду з партыі пасобных эсдэкаў, абураных пазыцыяй партыйнага кіраўніцтва.

Сход эсдэкаў у Лейпцыгу ў ліку 1.500 парашыў патрабаваць ад партыйнага кіраўніцтва рашучага падтрыманьня руху на карысьць плебісцыту па пытаньні аб браняносцы.

БЭРЛІН, 22. Кампанія, якую пачала камуністычная партыя супроць пабудовы браняносца і за правядзеньне ўсенароднага галасаваньня па гэтым пытаньні ахапіла ўсе больш шырокія масы рабочых і пазапартыйныя арганізацыі рабочага руху.

Кампанія выходзіць нават за рамкі рабочага руху і ахоплівае некаторыя дробна-буржуазныя арганізацыі. Так, хрысьціянска-сацыялістычная партыя выступае ў сваёй газэце супроць тых сацыял-дэмакратаў, якія падтрымліваюць праект пабудовы браняносца.

Лідэр групы рэвалюцыйных пацыфістых Курт Хілер заявіў, што яго група падтрымае ўсямерна кампанію за ўсенароднае галасаваньне. Нямецкая арганізацыя лігі абароны праў чалавека арганізуе дэманстрацыю супроць пабудовы браняносца і за правядзеньне ўсенароднага галасаваньня.

***

БЭРЛІН. Сход рабочых заводаў фірмы «Штрэбэльвэрке» у Мангэйне галасамі эсдэкаў, беспартыйных і камуністых пастанавіў арганізаваць камітэт, які разам з фабзаўкомам прыняў-бы падрыхтоўчыя меры да арганізацыі кампаніі за плебісцыт і наладзіў-бы кантакт з іншымі прадпрыемствамі і прафсаюзамі Мангэйну для стварэньня агульнага камітэту па правядзеньні плебісцыту.

Эсдэкаўская фракцыя прускага ландтагу адхіліла патрабаваньне кам фракцыі аб скліканьні ландтагу, відавочна, баючыся дыскусіі аб пабудове браняносца.

Рэспубліканская гвардыя для змаганьня з „унутраным ворагам"

ПАРЫЖ, 22. У праекце бюджэту на 1929 год, прапанованым Пуанкарэ, ёсьць, між іншым, зазначэньне на тое, што армія не павінна быць выкарыстана для аднаўленьня парадку ў краіне і што гэтай мэце павінны служыць толькі паліцэйскія сілы. У зьвязку з гэтым, Пуанкарэ прадугледжвае арганізацыю дадатковых 30 узводаў рэспубліканскай гвардыі, «якія павінны захаваць армію ад усякага ўмяшаньня ў выступленьні паліцэйскага характару на тэрыторыі краіны».

Адначасова, праект бюджэту прадугледжвае павялічэньне на 1 мільярд выдаткаў па марскім і вайсковым міністэрствах, а таксама ўзмацненьне ўсходніх межаў Францыі.

Напярэдадні падпісаньня дагавору аб „вечным міры"

У Парыжы адбудуцца важныя перагаворы.—Падпісаць дагавор будуць запрошаны яшчэ 45 дзяржаў.—Нямеччына патрабуе ачышчэньня Рэйнскае краіны

„Міратворац"—у Парыжы

ПАРЫЖ. Келёг і канадзкі прэм'ер Кінг прыбылі ў Гаўр, дзе мэр перадаў

Дамаганьне гарантый ад Нямеччыны

БЭРЛІН, 24. Паводле вестак парыскага карэспандэнта органу пар-

Ня хочуць чужое аддаць

ПАРЫЖ, 24. «Эко-дэ-Пары» піша: «Пуанкарэ зазначае Штрэзэману,

Прынята аднагалосна

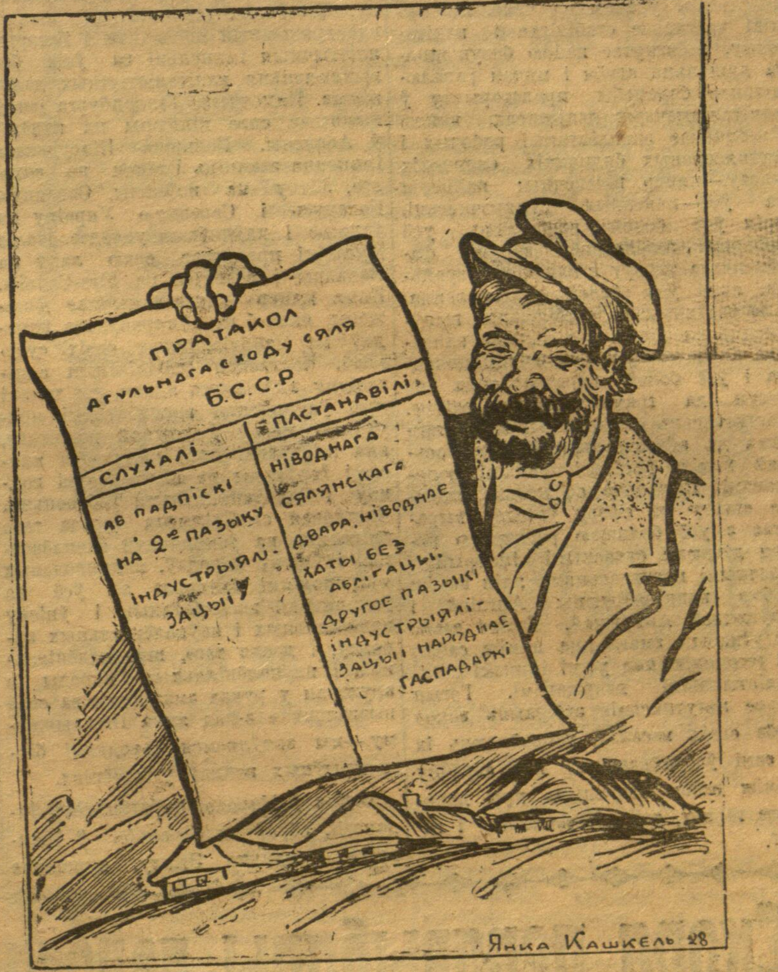

У Літве рыхтавалася паўстаньне?

Арыштавана 130 сацыял-дэмакратаў

„Слово" паведамляе, што ў Расіенскім павеце „камітэт ратаваньня рэспублікі", зложаны з літоўскіх сацыял-дэмакратаў, прабаваў арганізаваць паўстаньне проціў ураду Вальдэмараса. Літоўская палітычная паліцыя хутка аднак даведалася аб гатуемым паўстаньні і проціў паўстанцаў было выслана войска і паліцыя. Некалькі чалавек уцякло ў Латвію, пры чым галоўны арганізатар паўстаньня Пэтрайціс быў цяжка ранены латвійскай пагранічнай вартай, якая прыняла спачатку паўстанцаў за кантрабандыстых і пачала ў іх страляць.

Літоўскай паліцыяй зроблена шмат арыштаў сярод западозраных у падгатоўцы паўстаньня.

Масавыя арышты ў Літве

Віленскія газэты паведамляюць, што ў Літве арыштавана больш 130 сяброў літоўскае сацыял-дэмакратычнае партыі ў Коўні, Шаўлях, Вількаміры і Панявежы. Усе арыштаваныя абвінавачваюцца ў падгатоўцы паўстаньня.

Суд над Таўрогэнскімі паўстанцамі

У хуткім часе літоўскі вайсковы суд пачне разгляд справы 122 удзельнікаў Таўрогэнскага паўстаньня. Перад судом зьявяцца толькі 66 абвінавачаных, іншыя ўцяклі за граніцу. Пракуратура выклікала 227 сьведак. Працэс працягнецца 2 месяцы.

Забарона выезду ў Вільню

Літоўскі ўрад забараніў клайпэдзкім купцом выезд у Вільню дзеля агляду выстаўкі. Купцы папярэджаны, што ў выпадку выезду кружным шляхам яны будуць аддадзены пад суд.

Бунт вязьняў у Панявежы

„Дзеньнік Віленскі" паведамляе, што 20-га жніўня ў Панявескай турме палітычныя вязьні пачалі галадоўку пратэсту проціў зьдзекаў адміністрацыі

...ня ЦК партыі ў мінулых перавыбарах.

Сёлета перавыбары дэлегацкіх сходаў праводзяцца ў новых абставінах, калі партыя мабілізуе самыя шырокія колы працоўных навакол нашага сацыялістычнага будаўніцтва пад лёзунгам самае жорсткае крытыкі і самакрытыкі недахопаў савецкага і гаспадарчага апарату. Перавыбары дэлегатак павінны стаць хваляю самакрытыкі знізу.

Агульны баланс працы партыі сярод дэлегатак, які мы зараз падводзім, ужо мае шмат дадатных бакоў. Можна з упэўненасьцю гаварыць, што дэлегацкія сходы як у горадзе, так і на вёсцы зьяўляюцца папулярнай і зразумелай арганізацыяй для шырокіх колаў работніц і сялянак. Яны ўсё больш і больш становяцца тэй грамадзкай школай, якая выхоўвае сотні і тысячы жанчын-актывістак у розных галінах нашае працы. Расьце лік дэлегацкіх сходаў і колькасьць іх удзельніцаў. Зараз мы маем, па няпоўных даных, 28.000 дэлегатак, з іх абсалютная большасьць на вёсцы. Каля 10.000 дэлегатак працуе ў розных камісіях і сэкцыях саветаў, каапэрацыйных, прафсаюзных і іншых арганізацый. Вопыт гэтага году гаворыць аб тым, што дэлегацкія сходы, асабліва на вёсцы, зьяўляюцца вялікім грамадзка-культурным факатарам у стварэньні новай вёскі, прасоўваньні калектывізацыі, новага быту і г. д.

Такія лічбы і факты можна было б значна павялічыць. Але тут трэба адзначыць наступнае: посьпехі працы дэлегацкіх сходаў наглядаліся там, дзе было забясьпечана сыстэ-...

...гацкія сходы «не палітшкола, а дзейная грамадзкая арганізацыя».

Асаблівую ўвагу партыйныя арганізацыі павінны зьвярнуць на недапушчэньне ўплыву варожых нам элемэнтаў (кулакі, папы, ксяндзы, рабіны і інш.), якія імкнуцца зрабіць дэлегатак сваім актывам.

Вопыт мінулага году паказвае, што гэтыя імкненьні клерыкальных і іншых варожых элемэнтаў зьяўляюцца ўпаўне рэальнай пагрозай. Асабліва гэта наглядаецца ў адносінах да нацыянальных дэлегацкіх сходаў, якія часта зусім недастаткова абслугоўваліся партыйнымі арганізацыямі.

Галоўным у гэтых момантах зьяўляецца—правільнае вызначэньне пунктаў дэлегацкіх сходаў з тым, каб яны цалкам забясьпечваліся партыйным кіраўніцтвам. Гэта асабліва важна таму, што ў сёлетнім годзе як у горадзе, так і на вёсцы ў дэлегацкія сходы ўцягваюцца новыя слаі працоўных жанчын. Стварэньне дэлегацкіх сходаў у саўгасах і калгасах—ёсьць важнейшая задача партыйных арганізацый.

З няменшай уважлівасьцю павінны быць прапрацаваны такія пытаньні, як стварэньне 2-хгадовых дэлегацкіх сходаў на вёсцы, далейшая праца з выпушчанымі дэлегаткамі і асабліва, распрацоўка мерапрыемстваў па пляновым уцягненьні работніц і батрачак-дэлегатак у партыю.

Абавязкам кожнае партыйнае арганізацыі, ячэйкі і асобнага партыйца зьяўляецца дапамога таму, каб пастаўленыя перад кампаніяй задачы былі цалкам выкананы.

Пытаньне аб далучэньні да дагавору

НЬЮ-ЁРК, 24. Карэспандэнт «Нью-Ёрк Таймс» на параходзе, на якім Келёг паехаў у Францыю, перадае па радыё наступнае паведамленьне:

«Келёг ухваліў праект разаслаць запрашэньні ўсім дзяржавам аб далучэньні да дагавору неадкладна пасьля яго падпісаньня, якое адбудзецца ў Парыжы ў панядзелак.

Прадстаўнікі Злучаных Штатаў заграніцаю зараз-жа пасьля падпісаньня дагавору паведамяць урады гэтых краін і перададуць запрашэньне далучыцца да дагавору. Францыя, як відаць, паведаміць і запросіць Савецкі Саюз».

Далей газэта паведамляе, што такім чынам будуць запрошаны яшчэ 45 дзяржаў, у тым ліку ўсе эўрапейскія дзяржавы, дзяржавы Латынскае Амэрыкі, а таксама Эгіпет, Албанія, Кітай і г. д.

Памяці Сако і Ванцэці

Жалобныя мітынгі ў ПАЗШ

НЬЮ-ЁРК, 24. З поваду гадавіны пакараньня сьмерцю Сако і Ванцэці, адбыўся мітынг пад адкрытым небам, арганізаваны Уоркер-партыі і МОПР'ам. Сабралася звыш 3.000 чалавек. Выступілі 50 прамоўцаў—камуністых, анархістых і лібэралаў. У Бастоне таксама адбыўся мітынг, які сабраў 2.000 удзельнікаў. У Канзасе паліцыя арыштавала 10 чалавек членаў МОПР'у і камсамолу, якія прымалі ўдзел у дэманстрацыі з поваду пакараньня Сако і Ванцэці.

...сальскай згодзе. У прыватнасьці Пуанкарэ і іншыя члены габінэту патрабавалі гарантый з боку нямецкага ўраду ў пытаньні аб далучэньні Аўстрыі да Нямеччыны.

НАЧНОЕ РАДЫЁ

Тав. Ланцуцкі вызвален

ВАРШАВА, 25. Былы дэпутат сойму т. Ланцуцкі абскардзіў незаконны паўторны арышт. Ланцуцкі сёньня вызвален. Дэманстрацыі ля турмы Павіяк, якія адбыліся ў зьвязку з незаконным арыштам Ланцуцкага, працягваліся да вечара 23-га жніўня.

У чацьвер звыш 20 палітвязьняў вывезены, як відно, у розныя правінцыяльныя турмы. Сёньня—трэці дзень галадоўкі палітвязьняў макатоўскае турмы.

Відзімае адзінства

На пленуме гаміндану выявілася вострае разыходжаньне паміж паасобнымі групоўкамі і правадырамі.

Адхіленьнем большасьці важных пытаньняў пленум пастараўся захаваць хоць-бы відзімае адзінства перад тварам працоўніка.

...агульнае згоды, у якой Злучаныя Штаты іграюць значную ролю. Аднак, Куліідж, Мэлён Келёг і іх магчымыя намесьнікі, які відаць, ня вельмі схільна на гэты шлях».

Паводле слоў газэты, гэта думка Пуанкарэ была падтрымана ўсімі міністрамі.

У каго што баліць

ЛЁНДАН, 24. «Манчэсьцер Гардыян» сьцьвярджае, што пасьля падпісаньня пакту Келёга ў Парыжы адбудуцца вельмі важныя перагаворы. Паводле слоў газэты, Штрэзэман надзвычайна заклапочан тым, каб паставіць на абмеркаваньне пытаньне аб эвакуацыі Рэйнскае вобласьці, а Пуанкарэ імкнецца да абгаварэньня пытаньня аб міжсаюзьніцкіх даўгох.

Франка-польская ваенная канвэнцыя

БЭРЛІН, 22. Як паведамляе варшаўскі карэспандэнт «Рэйніш Вестфэлішэ Цэйтунг», спасылаючыся на асьвядомленныя крыніцы, у канцы ліпеня Францыя і Польшча прадоўжылі існуючую паміж імі ваенную канвэнцыю і пашырылі яе.

У Варшаву прыбыла спэцыяльная французская ваенная місія, з мэтаю давесьці да канца ўжо даўно пачатыя перагаворы аб працягу франка-польскай ваеннай канвэнцыі.

...авіяцыі палк. Крукоўскім. ...броілі варту. Частка вязьняў уцякла.

Дэманстрацыі запасных у Францыі

Салдаты далучыліся да дэманстрантаў

ПАРЫЖ, 24. «Юманітэ» паведамляе аб шматлікіх дэманстрацыях запасных, якія зьбіраюцца на чарговы збор. Дэманстрацыі запасных адбыліся ў Тулі, Шалоні, Рэймсе, Мэрмэлёне, Бардо, Бічэ і інш. гарадох.

У Бічэ 500 запасных дэманстравалі супроць дысцыплінарных спагнаньняў. Дэманстранты сьпявалі «Інтэрнацыянал». Паліцыя арыштавала аднаго з удзельнікаў дэманстрацыі. Тады запасныя накіраваліся да турмы і патрабавалі вызваленьня зьняволенага. Начальнік турмы выканаў гэта патрабаваньне, але аднача́сова загадаў вайсковай часьці разагнаць дэманстрацыю. Аднак, **салдаты далучыліся да запасных.**

У Парыжы, у памяшканьні казіно Грэнэль, адбыўся мітынг пад лёзунгамі барацьбы супроць збораў запасных, супроць вайны, супроць пакту Келёга і ў абарону СССР.

Нячуваная нагласьць цьвёрдалобых

ЛЁНДАН. Большасьць газэт публікуе паведамленьне ТАСС аб падняцьці падводнай лодкі «Л 55».

«Морнінг Пост» піша: «Адмаўленьне савецкага ўраду дазволіць ангельскаму крэйсэру ўвайсьці ў савецкі порт, каб забраць трупы ахвяр катастрофы зьяўляецца актам міжнароднага невуцтва. Аднак, гэтага чакалі. У Расіі нядаўна з нездавальненьнем глядзелі на звычайныя візыты ангельскіх ваенных суднаў у Бальтыцы. Цяпер савецкі ўрад карыстаецца выпадкам, каб нанесьці зьнявагу».

«Дэйлі Экспрэс» паведамляе, што трупы некаторых ангельскіх маракоў будуць перавезены з СССР у Англію на вайсковым судне нэйтральнае дзяржавы.

Рэйтэр паведамляе: «У адміралтэйстве адбылася доўгая нарада па пытаньні аб выпрацоўцы адказу савецкаму ўраду, які паведаміў Ангелію, што ангельскаму вайсковаму караблю ня будзе дазволена ўвайсьці ў Кранштадзкую гавань для перавозкі трупаў каманды затопленай падводнай лодкі «Л 55» у Англію».

ЛЁНДАН, 24. Агэнцтва Рэйтэра паведамляе: «Марское міністэрства паведаміла агэнцтва, што ў сучасны момант адбываюцца перагаворы з савецкім урадам аб тым, каб астанкі афіцэраў і каманды падводнае лодкі «Л55» былі ўзяты ў Кранштаце ангельскім гандлёвым судном; гэтыя астанкі будуць перанесены на борт ангельскага вайсковага судна да прыбыцьця іх у Англію».

◆◆◆◆ ХТО-Ж ДАСЬЦЬ АДКАЗ? ◆◆◆◆

Многа гаварылася аб важнасьці такога мерапрыемства, як кантрактацыя азімых, аб тэрміновасьці і плянавасьці неабходных у гэтай працы, аб сувязі гэтага мерапрыемства з аградапамогай і аб вытворчым характары, які павінна мець кантрактацыя.

Саюзны ўрад, улічваючы значэньне гэтага мерапрыемства, з мэтай забясьпечыць яго посьпех, даручыў гэтую справу толькі буйнейшым краінам Саюзу. БССР атрымала заданьне закантрактаваць плошчу ў 25.000 гэктараў. «Зьвязда» ня раз папераджала, што арганізацыі, якім даручана кіраваць адказьнейшай справай сучаснай пасеўнай кампаніі, пасьля «пасылкі плянаў і дырэктыў на месцы», не вядуць ні папярэдняга, ні бягучага кантролю за выкананьнем хоць-бы асноўных мерапрыемстваў. Нажаль, нашы папярэджаньні ня мелі належнага ўплыву.

Кантрактацыя азімых павінна была быць пачата з 1 жніўня, і першых зьвестак па дзесяціднёўцы мы чакалі 13-га жніўня. Досыць сказаць, што сёньня, калі павінны ўжо быць атрыманы зьвесткі па другой дзесяціднёўцы, мы іх маем толькі па 8 с.-г. таварыствах з 30 і гэтыя зьвесткі нас ня радуюць. Заданьне гэтыя 8 таварыстваў выканалі толькі на трэць, закантрактаваўшы 855 гэктараў замест 2.400.

Ня прыходзіцца, зразумела, сумнявацца ў тым, што таварыствы, якія не прадставілі зьвестак, гэтую працу вядуць больш пасьпяхова. Прычыны такога ходу кантрактацыі, як заўсёды ў такіх выпадках, будуць падзелены на «суб'ектыўныя» і «аб'ектыўныя». Усё-ж пры разглядзе гэтых прычын наўрад ці каго-небудзь прыдзецца вызваліць ад адказнасьці за такі пачатак кампаніі.

Усяго на справу кантрактацыі кінута 50.000 пудоў мінэральных угнаеньняў. Гэтая лічба павінна была быць павялічана прынамсі на 30 тысяч пуд. Акрамя-ж кантрактацыі Цэнтраземсклад разьмяркоўвае ўгнаеньне паміж звычайнымі пасеўшчыкамі. **Ніякімі перавагамі, ні ў адносінах цаны, ні ў адносінах колькасьці пасеўшчыкі пры кантрактацыі не карыстаюцца.** Недахоп мінэральных угнаеньняў, на якія сялянства прад'яўляе ўзмоцнены попыт, ня можа быць кампэнсаваны нявялікімі авансамі пры кантрактацыі. Масавы селянін пры заключэньні дагавору звычайна на ½ гэктара пасеву атрымлівае нязначную суму —4 рублі. **Нікім не праверана і нідзе няма зьвестак аб тым, што кантрактацыя зьвязваецца з мерапрыемствамі па аградапамозе.** Бяз гэтай-жа работы кантрактацыя, як мерапрыемства, якое павінна садзейнічаць павышэньню ўраджайнасьці, траціць свой сэнс.

Дый да чаго абавязвае такі пункт тыповага дагавору, выпрацаванага Белсельсаюзам, дзе пасеўшчык абавязуецца «правесьці палепшаную апрацоўку зямлі, пратруціць жыта і выканаць іншыя неабходныя агратэхнічныя мерапрыемствы». Канкрэтна тут гаворыцца толькі аб пратручваньні, астатняе (ўжо не гаворачы аб тым, ці зразумела селяніну слова «агра-тэхнічныя мерапрыемствы») павінна было быць дакладна і зразумела агаворана і індывідуалізавана.

Забесьпячэньне палепшаным насеньнем пры кантрактацыі пастаўлена покуль невыстарчальна. Згодна пляну па ўсёй БССР, уключаючы і кантрактацыю, намечана разьмеркаваньне 150 тысяч пудоў мясцовага палепшанага насеньня і 50 тысяч завознага. Між тым, гэтая колькасьць павінна была быць павялічана ў два разы. Праўда, у адносінах палепшанага насеньня прыходзіцца лічыцца з магчымасьцямі, але, пры сучасным ходзе работы, няма гарантый, што гэтыя магчымасьці будуць правільна, і, галоўнае, своечасова выкарыстаны.

Пры такіх умовах, зразумела, правільна зацьверджаньне Саўнаркомам хадайніцтва НК Гандлю БССР аб уключэньні ў кантрактацыю, акрамя групавых, індывідуальных пасеўшчыкаў і працягласьць тэрміну з 20 жніўня да 15 верасьня.

Але частковы зрыў працы мы ўжо маем, а далейшы, больш пасьпяховы ход яе павінен быць ва што-б там ні стала забясьпечан. Між тым бесталкоўшчына працягваецца. Саюзхлеб атрымлівае распараджэньне НК Гандлю СССР, што на яго (Саюзхлеб) ускладаецца адказнасьць за правядзеньне кантрактацыі, што ён павінен заключыць генэральныя дагаворы з Белсельсаюзам і першапачатковымі каапэратывамі, што крэдытаваньне гэтае справы павінна адбывацца на плянах Саюзхлеба. Да сучаснага-ж моманту гэтую справу праводзіў Белсельсаюз і НКЗем'а **Саюзхлеб нават ня браў удзелу ў нарадах (па гэтым пытаньні).**

Яшчэ і цяпер пры максымальным напружаньні, пры тэрміновай рэарганізацыі пастаноўкі справы, становішча можа быць у пэўнай меры выпраўлена.

Але пакуль, хто-ж дасьць адказ за зрыў важнейшага эканамічнага мерапрыемства партыі і савецкай улады?

▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼

Літоўская нота застанецца без адказу

Польшча вінаваціць Вальдэмараса

ВАРШАВА, 24. У сёнешніх газэтах зьмешчана афіцыёзнае паведамленьне аб тым, што польскі ўрад пакіне апошнюю літоўскую ноту без адказу.

Гэта пастанова ўраду матывуецца так: з прычыны яўнай тэндэнцыі Вальдэмараса зацягнуць перагаворы з Польшчай да бясконца, працяг дыскусіі па фармальных пытаньнях трэба лічыць бескарысным.

◆◆◆◆ ПА САВЕЦКІМ САЮЗЕ ◆◆◆◆

ЗАЧЫНЕНЬНЕ ЎСЕСАЮЗНАЙ СПАРТАКІЯДЫ

ПЕРАМОЖЦАМ ВЫДАНЫ ПРЫЗЫ

Вечарам 24-га жніўня адбылося ўрачыстае зачыненьне Ўсесаюзнай спартакіяды і раздача прызоў пераможцам. Старшыня арганізацыйнага камітэту спартакіяды т. Енукідзе, адкрыўшы пасяджэньне, зазначыў, што спартакіяда выявіла ня толькі колькасны, але і якасны рост фізкультуры ў СССР.

У справаздачным дакладзе сакратар аргкамітэту Кальпус зазначыў, што на спартакіядзе ўстаноўлена **звыш 80 новых усесаюзных рэкордаў і некалькі сусьветных.**

Потым пераможцам спартакіяды былі разданы прызы. Кожны прыз суправаджаецца граматаю. Кожнаму ўдзельніку, заняўшаму першае месца, быў выдан срэбны жэтон, а першым пяці ўдзельнікам па кожным відзе спаборніцтваў—дыплём.

Новыя залежы каменнага вугалю

НОВАСІБІРСК, 24. У Хахарэйскім раёне Тулунскае акругі экспэдыцыя геалёга Жамчужнікава напала на сьляды буйных залежаў каменнага вугалю. Узоры вугалю пасланы для дэтальнага аналізу. Адкрыцьцё залежаў мае вялізнае значэньне для вырашэньня пытаньня аб пабудове чыгункі на Лену. Чыгунка ў значнай меры зможа абыходзіцца сваім вугалем.

Буйны рост хлебазагатовак

КЗЫЛ-АРДА, 24. 4-я пяціднёўка паказала вялізнае павялічэньне хлебазагатовак—на 251 проц. Загатоўлена 3.785 тон замест 1078 у трэцяй пяціднёўцы. Самы буйны скачок адзначан у Акцюбінскай акрузе—на 547 проц.

Данецкі вугаль за граніцай выціскае ангельскі

Член праўленьня Донвугалю т. Чумічаў, які зараз знаходзіцца ў Маскве, паведаміў, што данецкі антрацыт з посьпехам канкуруе на радзе загранічных рынкаў з ангельскім, дзякуючы лепшай якасьці і даступнай цане. Вядуцца перагаворы аб заключэньні доўгатэрміновых дагавораў на збыт данецкага апалу. Пэрспэктывы экспарту данецкага вугалю вельмі спрыяючыя.

30 шпіёнаў аддаюцца пад суд

ЛЕНІНГРАД, 25. 24 сьнежня мінулага году на мяжы, пры спробе перайсьці ў Эстонію, была затрымана А. Быстрова, якая пасьля кароткага запірацельства прызналася ў шпіянажы. У сувязі з арыштам Быстровай ДПУ арыштавала 11 шпіёнаў.

Аднача́сова з справай Быстровай і кампаніі, ваенная пракуратура перадае ў ваенны трыбунал яшчэ дзьве шпіёнскія справы, у прыватнасьці справу агэнтаў латвійскай разьведкі Войкава, Калзікса і інш.

Усяго прыцягнута да адказнасьці камля 30 шпіёнаў.

Вакол кангрэсу Камінтэрну

Прывітаньне кітайскім рэвалюцыянэрам

Прэзыдыум кангрэсу атрымаў з Парыжу тэлеграму наступнага зьместу: «Палітзьняволеныя Францыі вітаюць кітайскую дэлегацыю на кангрэсе, надсылаюць ёй гарачае прывітаньне і просяць перадаць іх захапленьне гэроям і пакутнікам кітайскае рэвалюцыі.

Па даручэньні палітзьняволеных **Дорыё, Марты».**

Гарачы водгук сярод чырвонаармейцаў

Сярод шматлікіх водгукаў на адозву 6-га кангрэсу да працоўных СССР трэба асабліва адзначыць адказы розных часьцей Чырвонай арміі. Ня гледзячы на гарачы лягэрны час, чырвонаармейцы ўважліва сочаць за работай кангрэсу, абмяркоўваюць яго адозву і пасылаюць адказы з гарачымі прывітаньнямі ўдзельнікам кангрэсу і міжнароднаму пралетарыяту.

Праца камісій кангрэсу

25-га жніўня, а 12-й гадз. дня, адбудзецца пленарнае пасяджэньне праграмнай камісіі, на якім будзе разгледжан канчатковы тэкст праграмы. У нядзелю закончаць сваю работу ўсе іншыя камісіі кангрэсу. Пленарнае пасяджэньне кангрэсу мае адбыцца ў панядзелак раніцою.

АРТЫКУЛ тав. СТ. КРУЛІКОЎСКАГА, НАПІСАНЫ СПЭЦЫЯЛЬНА ДЛЯ „ЗЬВЯЗДЫ“

VI кангрэс Камінтэрну і праблема імпэрыялістычных і контр-рэвалюц. войнаў

На некалькіх тыднёвых нарадах VI кангрэсу Камінтэрну разглядалася праграма Камінтэрну, а асабліва справа войнаў паміж капіталістычнымі дзяржавамі, калёніяльных войнаў і найперш за ўсё пытаньне аб вайне проці СССР, арганізуемай урадамі імпэрыялістычных дзяржаў з ангельскім урадам на чале. Як вынікі частковае стабілізацыі капіталізму, дасягнутае цаною бязупыннага душэньня агнём і мячом рэвалюцыйнае барацьбы пралетарыяту ў капіталістычных дзяржавах, цаною ўзмоцненае эксплёатацыі рабочых і падняволеных бядняцкіх сялянскіх масаў,—цяпер відавочны: найперш за ўсё—клясавыя супярэчнасьці, якія ўсё болей узрастаюць, усё большае зацісканьне шрубы фашысцкага тэрору і клясавая барацьба, якая ўсё болей узмацняецца. Але частковасьць стабілізацыі выяўляецца ня толькі ў тым, што клясавая барацьба ўсё болей узмацняецца і ўсё болей ператвараецца ва ўступ да грамадзянскае вайны. Частковасьць стабілізацыі вядзе таксама да абвастрэньня супярэчнасьцяй паміж капіталістычнымі дзяржавамі. Пытаньне аб новым падзеле сьвету на сфэру ўплыву вырастае з усё большаю рэзкасьцю перад дзьвюма сучаснымі імпэрыялістычнымі магутнасьцямі, якія паміж сабою канкурыруюць: Англіяй і Паўночнай Амэрыкай. Гэтыя дзьве магутнасьці змагаюцца паміж сабою за гегемонію над усімі іншымі капіталістычнымі дзяржавамі. Гэтыя дзьве магутнасьці зьбіраюць вакол сябе сваіх васалаў, узбройваюць іх і самі ўзбройваюцца, каб спрэчку паміж сабою вырашыць пры дапамозе гармат, танкаў, самалётаў і газаў.

І усё гэта яны робяць пад прыкрыцьцем ілжывых лёзунгаў аб міры, якога яны нібы-та прагнуць, пад прыкрыцьцем асьляпляючых газаў у выглядзе пацыфістычнае агітацыі і фразэолёгіі, галоўнымі пастаўшчыкамі якіх зьяўляюцца сацыял-фашысцкія партыі 2-га Інтэрнацыяналу. Частковая стабілізацыя выклікае драпежныя інстынкты і імпэрыялістычныя імкненьні ва ўсіх без выключэньня капіталістычных дзяржавах. Нямеччына Гіндэнбурга ізноў выцягвае свае кіпцюры па калёніі ў Афрыцы. Польшча Пілсудзкага імкнецца захапіць Гданск на захадзе, Літву на поўначы, Савецкую Беларусь і Савецкую Украіну на ўсходзе і паўднёвым усходзе. Італія Мусаліні працягвае сваю лапу на Балканы і асабліва на Юга-Славію. Няма цяпер капіталістычнае дзяржавы, якая-б не абмяркоўвала нападаў на найбліжэйшых сваіх суседзяй. Частковая стабілізацыя капіталізму адбіваецца аднак, ня толькі пры ўзмоцненай эксплёатацыі працоўных масаў у кожнай дзяржаве, яна ня толькі пхае пануючыя клясы і іх ўрады да падрыхтоўкі войнаў і да ўзмацненьня ўзброеньня. Частковая стабілізацыя апрача таго апіраецца на ўзмоцненай эксплёатацыі і ўціску народаў, падняволеных мэтраполіямі найперш за ўсё на ўзмоцненай эксплёатацыі і ўціску калёніяльных і паўкалёніяльных народаў. І дзеля таго, што калёніяльныя і паўкалёніяльныя народы з аружжам у руках змагаюцца за сваё вызваленьне з-пад ярма імпэрыялізму,—мы зьяўляемся сьведкамі бесперарыўных войнаў у калёніях.

Вайна ў Мароко, паўстаньне ў Інданэзіі, збройная барацьба ў Нікарагуа, душэньне Эгіпту, душэньне паўстаньняў у Індыі а найперш за ўсё задушэньне крывею і агнём кітайскай рэвалюцыі імпэрыялістымі Англіі, Амэрыкі і Японіі пры актыўнай дапамозе кітайскай буржуазіі. Найвялікшаю аднак перашкодаю ў справе стабілізацыі капіталізму ёсьць самае існаваньне СССР, ёсьць сацыялістычнае будаўніцтва, якому аддае ўсе свае сілы пралетарыят СССР пад кіраўніцтвам УсеКП(б). І ў меру таго, як сацыялістычная дзяржава ўзмацняецца, як сацыялістычная гаспадарка расьце і ўсё хутчэй разьвіваецца, як расьце агульны дабрабыт працоўных мас усяго Саюзу і павышаецца культура,—у меру гэтага і роўналежна з гэтым вочы пралетарыяту ўсяго сьвету, а ня толькі яго камуністычнага авангарду зьвяртаюцца да СССР, як да прыкладу, за якім трэба сьледваць. Разумее гэта буржуазія і дзеля таго, тым вялікшаю ненавісьцю пылае да СССР, і дзеля таго хоча разьбіць і зьнішчыць адзіную дагэтуль на сьвеце пралетарскую дзяржаву, і дзеля гэтага арганізуе контр-рэвалюцыю ў межах СССР і контр-рэвалюцыйную вайну проці СССР. Вось чаму цяпер пераважваюць ня тэндэнцыі да вайны паміж капіталістычнымі дзяржавамі: цяпер галоўнай тэндэнцыяй ёсьць арганізацыя капіталістычнымі дзяржавамі вайны проці СССР. Над арганізацыяй гэтае вайны працуюць штабы капіталістычных дзяржаў, працуе генштаб фашысцкае Польшчы, а пляны паходу белае польскае арміі на Савецкую Беларусь і Савецкую Украіну апрацоўвае фашысцкі дыктатар Пілсудзкі.

Падрыхтоўваючы захоп Літвы, Пілсудзкі робіць гэта дзеля таго, каб тым лягчэй напасьці на СССР. Каб перашкодзіць ваенным плянам Пілсудзкага, кампартыя Польшчы арганізуе нязьмірымую барацьбу рабочых і бедных сялян проці капіталістычнае рацыяналізацыі, проці зьніжэньня зарплаты, проці працягненьня працоўнага дня, проці арбітражу, які фактычна адбірае ў рабочых права на забастоўку. Кампартыя Польшчы арганізуе барацьбу сялянскіх масаў проці эканамічнае палітыкі фашысцкага ўраду, якая крыўдзіць бедныя сялянскія масы, проці падатковага ўціску, проці самаволі і гвалту ўраду і абшарнікаў. Арганізуючы барацьбу рабочых і сялян, уціскаемых Польшчаю народаў, проціў злачынства нацыянальнага падняволеньня, у якое аддаў Пілсудзкі Заходнюю Украіну і Заходнюю Беларусь, барацьбу рабочых і бедных сялян і падняволеных народаў, камуністычная партыя Польшчы аб'яднае ў адну супольную вялікую барацьбу проці фашысцкае дыктатуры і за яе зьнішчэньне, за зямлю сялянам бяз выкупу, за права самавызначэньня аж да аддзяленьня дзеля падняволеных народаў, за рабоча-сялянскі ўрад. Ва ўсёй гэтай барацьбе, якую пралетарыят гэройскі вядзе пад кіраўніцтвам КПП, партыя наша бачыць адзіны сродак дзеля зьнішчэньня стабілізацыйных плянаў польскага фашызму і дзеля недапушчэньня Польшчы Пілсудзкага да распачацьця вайны проці СССР. Толькі бязупыннай арганізацыяй рэвалюцыйнае барацьбы працоўных мас можна будзе замяніць контр-рэвалюцыйную вайну, гатуемую Пілсудзкім проці СССР, у грамадзянскую вайну, у вайну рэвалюцыйную за дыктатуру пралетарыяту ў Польшчы, за польскую сацыялістычную савецкую рэспубліку, за сусьветны саюз сацыялістычных савецкіх рэспублік. Калі, аднак, неабходнаю ўмоваю перамогі сацыяльнай рэвалюцыі Польшчы ёсьць нязьмірымая рэвалюцыйная барацьба працоўных мас Польшчы, арганізуемая КПП, дык другою ўмоваю гэтае перамогі ёсьць узрост і разьвіцьцё сацыялістычнага будаўніцтва ў СССР, рост і ўзмацненьне сілы Чырвонае арміі, якую пралетарыі ўсяго сьвету лічаць сваёю пралетарскаю арміяй, арміяй міжнароднае сацыяльнае рэвалюцыі.

СТ. КРУЛІКОЎСКІ.

Двайная рабоча-сялянская бухгальтэрыя

(З цыклю „Нашы дасягненьні“)

(З дакладу т. Варгі на VI кангрэсе Камінтэрну «Эканамічнае становішча СССР»)

Скора перавыбары дэлегацкіх сходаў!

9.565 актывістак-жанчын на практычнай працы.—Дэлегаткі—ініцыятары культурнай перабудовы вёскі.— Павялічыць уцягненьне работніц, батрачак і бяднячак у партыю і КСМ

Шматгаворачыя лічбы

Перада мною вузкая доўгая зводка. Шмат маленькіх клетак, запоўненых лічбамі. Зьверху чорным шрыфтом:

— Статыстычная справаздача аб выніках работы дэлегацкіх сходаў скліканьня 1927—28 г. па Беларусі.

Да зводкі дадан адносьнік, які гаворыць аб тым, што лічбы гэтай зводкі зьяўляюцца ня зусім поўнымі. Зводка складзена па 10 раёнах Бабруйскае акругі, 7 раёнах Полацкае, 12 раёнах Гомельскае, 8 раёнах Мазырскае, па 14 раёнах Магілеўскае і 14 раёнах Менскае акруг. Толькі адна Аршанская акруга ўваходзіць з поўнымі данымі.

Але гэтыя ня зусім поўныя ліч-

гасработніц было ўцягнута—492 чал., сялянак удалося ўцягнуць 5779 чал., хатніх работніц 422 чал., служачых-жанчын 542 чал., хатніх гаспадынь—1228 чал., з апошніх 521—жонкі рабочых.

Сярод дэлегатак праводзілася ліквідацыя няпісьменнасьці. За гэты пэрыяд 2193 дэлегаткі ліквідавалі сваю няпісьменнасьць.

Дэлегацкія сходы зьяўляюцца асноўнай нізавой школай, праз якую сялянкі і работніцы прыцягваюцца да актыўнага ўдзелу ў сацыялістычным будаўніцтве нашай краіны, праз якую больш падрыхтаваныя вылучаюцца на савецкую, грамадзкую і гаспадарчую работу і ўцягваюцца таксама ў партыю і

Рыхтуемся да перавыбараў дэлегатак

(Барысаў)

Барысаўская парт'арганізацыя узмоцненым тэмпам узялася за падрыхтоўку да перавыбараў дэлегатак жанаддзелу. Ужо каля 3 тыдняў таму назад зацьверджаны плян перавыбараў. Але многія парт'ячэйкі слаба раскачаліся, апраўдваючыся тым, што зараз праводзіцца шмат кампаній.

Тым ня менш большасьць ячэек ужо апрацавала свае пляны перавыбараў і прыступіла да іх ажыцьцяўленьня.

У парадку падрыхтоўкі ў пятніцу, 17 жніўня, адбылася нарада сакратароў парт'ячэйкі сумесна з жаночымі арганізатарамі. З вялікаю ўвагай заслухваецца даклад прадстаўніка

Сацыялістычная рабочая партыя ў Румыніі

(Ад нашага карэспандэнта з Вены)

У другой палове ліпеня група асоб, выключаных з румынскай сацыял-дэмакратычнай партыі, па чале з былым членам ЦК гэтай партыі Гелертэрам, арганізавала г. зв. «сацыялістычную рабочую партыю». На ўстаноўчым сходзе новай арганізацыі, у якім прымалі ўдзел таксама дэлегаты з правінцый, быў абраны арганізацыйны камітэт у складзе былых членаў ЦК с.-д. партыі Гелертэра і Анагноста, члена бухарэсцкага камітэту партыі Войтэха і раду іншых. 29-га ліпеня ў Бухарэсьце адбыўся адкрыты сход членаў новай партыі.

Ужо з першых дзён існаваньня новай партыі ў ёй пачалі выяўляцца тэндэнцыі да ператварэньня яе ў рэфармісцкую арганізацыю, якая прытрымліваецца прынцыпаў аўстрамарксызму і якая стаіць на пляцформе II-га Інтэрнацыяналу. Нясумненна, аднак, што новая арганізацыя ўсё-ж значна «лявей» румынскай сацыял-дэмакратычнай партыі, якая ў сучасны момант абярнулася, па сутнасьці, у сацыял-фашысцкую арганізацыю.

Новая партыя прыступіла да вы-

Хлебазагатоўкі на Беларусі

Каапэрацыя падрыхтавалася.— Загатоўчыя арганізацыі чакаюць цэн ад Наркамгандлю

Адчуваецца патрэба ў мэханізаваных хлебных складах

ЯКІ БУДЗЕ ЗБОР УРАДЖАЮ

Беларусь—пазнавата раёна для раньняга высьпяваньня палявых культур. Да таго-ж, у гэтым годзе вэгэтацыйны пэрыяд і ўборка хлеба спазьніліся яшчэ прыкладна на два тыдні проці звычайнага. Таму зараз яшчэ немагчыма больш-менш правільна вызначыць разьмеры валавога збору і ўнутраныя харчовыя і кармавыя рэсурсы на 1928-29 г.

Аднак, зацяжны характар вясны і лета бягучага году дазваляе ўсё-ж сказаць, што збор спажыўнага збожжа наўрад ці будзе вышэйшы ў параўнаньні з мінулым годам, а кармавыя рэсурсы магчыма будуць нават некалькі паніжаны ў параўнаньні з 1927-28 годам. Між іншым, у гэтых адносінах мы маем рознастайныя матар'ялы ЦСУ БССР, якое ўхітраецца даваць кармавому збожжу балавую ацэнку ніжэй мінулага году, а ў канкрэтным выразе—вышэй.

РОЛЯ ЎНУТРАНЫХ ХЛЕБАЗАГАТОВАК

Наогул-жа 1928-29 год ні ў якай ме-

Плян перш за ўсё прадугледжвае суровае разьмежаваньне функцый і раёнаў дзейнасьці паміж асобнымі загатоўцамі, поўны ахоп таварных лішкаў саўгасаў і калгасаў і арганізацыю кантролю над правільным паступленьнем памольнага збору, які павінен даць каля паловы ўсіх хлебазагатовак.

ПАТРЭБЫ НАСЕЛЬНІЦТВА БУДУЦЬ ЗАБЯСЬПЕЧАНЫ

Але асноўнай умовай пасьпяховага ходу ўнутраных хлебазагатовак усё-ж зьяўляецца роўнамерны, бесьперабойны завоз збожжа з-за межаў БССР. Пры гэтым неабходзен значны завоз хлеба ў першыя-ж месяцы загатоўчай кампаніі, бо бяз пэўнай хлебнай інтэрвэнцыі цяжка будзе дабіцца разьвіцьця загатовак па тых канвэнцыйных цэнах, якія будуць устаноўлены.

Арыентыровачна вызначаныя саюзным Наркамгандлем нормы завозу хлеба ў БССР на 1928-29 год наогул забясьпечваюць патрэбы Беларусі. У кан-

і „абсталяваны паводле апошняга слова тэхнікі“ хлебазавод ухітраецца паказваць сабекошт звыш 6 руб.

Выходзіць, што Менскі хлебазавод на сваёй практыцы як быццам узяўся „абвергнуць“ усе палажэньні палітэканоміі аб перавагах буйной і мэханізаванай вытворчасьці.

Што-ж датычыцца якасьці выпякаемага хлеба, дык насельніцтва на зло і зьдзіўленьне адміністрацыі хлебазаводу аддае яўную перавагу хлебу саматужнай выпечкі, купляючы заводскі ў тых выпадках, калі саматужны хлеб ужо распрадазы.

ТРЭБА ЎРЭГУЛЯВАЦЬ СКЛАДЗКУЮ ГАСПАДАРКУ

Немалое значэньне для правільнай арганізацыі хлеба-забесьпячэньня Беларусі мае і складзкая гаспадарка. Адсутнасьць добра абсталяваных лабазаў падтрымлівае сховы і шкодзіць правільнаму разьмеркаваньню хлебных запасаў. До-

[illegible] бы ясна гаварыць як аб досыць буйных дасягненьнях работы нашых дэлегацкіх сходаў, так і аб тых недахопах, якія павінны быць зьнішчаны ў далейшай працы.

[illegible] дэлегатак [illegible] зрабілі справаздачы перад сваімі абіральнікамі. 9565 дэлегатак былі ўцягнуты ў практычную работу. У сэкцыі дэлегацкіх сходаў уцягнута было 1755 дэлегатак, у сэкцыі саветаў—2939 дэлегатак, у камітэты сялянскае ўзаемадапомогі—1195 дэлегатак, у праворганы—913 дэлегатак, у каапэрацыю—1582 дэлегаткі, у вытворчыя нарады і камісіі—939 дэлегатак-работніц.

Цікава, каго ўдавалася ўцягваць у практычную работу. Зводка гаворыць, што работніц з вытворчасьці і транспарту ў практычную работу дэлегацкіх сходаў было ўцягнута 1102 чал., батрачак і сельскамсамол.

За гэты справаздачны пэрыяд у Беларусі прынята 184 дэлегаткі ў кандыдаты КП(б)Б і 223—у камсамол, [illegible] дэлегатак, на адміністрацыйна-гаспадарчую работу—9 дэлегатак і на іншую—37 дэлегатак.

Усе пералічаныя лічбы гавораць аб больш-менш значных дасягненьнях. Але ў гэтай зводцы ёсьць некаторыя лічбы, якія зазначаюць на недахопы. Паводле даных пералічаных раёнаў да пачатку работы было 23.784 дэлегаткі, да моманту складаньня справаздачы засталося 18.173 дэлегаткі. Гэты адсеў зьяўляецца, па-нашаму вельмі значным і лік дэлегацкіх сходаў, якія разваліліся, таксама, вельмі значны. Да пачатку работы дэлегацкіх сходаў было з'арганізавана 723, а да моманту складаньня справаздачы працавалі толькі 676.

А. Кустановіч.

[illegible] легатак. Асаблівую ўвагу выклікала пытаньне аб масавым аглядзе працы дэлегацкіх сходаў.

Прапанова аб тым, каб старых дэ[illegible] і сакратароў ячэек. Яны кажуць: «Абіраем мы ў якасьці дэлегатак самых адсталых работніц і за адзін год яны мала падрыхтуюцца».

Гэта высоўвае перад намі пытаньне аб тым, каб для больш адсталых работніц быў пакінуты двухгадовы інстытут дэлегатак. Тым болей, што значная частка дэлегатак няпісьменная і яна больш занята пытаньнямі ліквідацыі няпісьменнасьці, чым грамадзкай працай.

Дрэнна стаяла справа з практычнай працай дэлегатак у гарсавеце. Да сэкцый гарсавету прымацавалі шмат дэлегатак, а запытайцеся, што яны там рабілі? Ці ведаюць яны, калі зьбіраецца тая сэкцыя, да якой яны прымацаваны? Як раз ня ведаюць, і сэкцый не наведваюць. Тут вінаватых многа: вінаватыя кіраўнікі сэкцый, якія не паведамляюць аб пасяджэньнях сэкцый дэлегатак. Вінаватыя ячэйкавыя жанарганізатары якія не парупіліся прасачыць, як наведваюць дэлегаткі пасяджэньні гэтых сэкцый. Вінаваты і жанаддзел гаркому, які не праінструктаваў кіраўнікоў сэкцый і жанарганізатараў у гэтым напрамку. У будучым неабходна гэта прадугледзець

Слаба ў нас працавалі нацсэкцыі пры дэлегацкіх сходах. Была з'арганізавана польская сэкцыя пры гуце імя Домбаля. Сэкцыя распалася.

Пры вялікай актыўнасьці ўдзельнікаў прайшла ўся нарада. Адзначаны ўсе важнейшыя недахопы і памылкі ў арганізацыі ў мінулым годзе. Неабходна, каб гэтыя памылкі былі канчаткова зжыты. Гэта адна з важнейшых задач барысаўскай парт'арганізацыі.

Я. Сіроцкі.

[illegible] галоўку гэтай газэты [illegible]: «Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся».

Гэтымі днямі [illegible] якая тлумачыць прычыны расколу ў с.-д. партыі, і зьмяшчае мэты і задачы новай партыі. Адозва рэзка крытыкуе кааліцыйную палітыку сацыял-дэмакратычнай партыі, што ператварылася ў дадатак урадавай і буржуазных партый. У процівагу гэтаму, адозва абяцае, што новая партыя будзе імкнуцца да зьвяржэньня існуючага ладу пры падтрыманьні рабочых, бяднейшага сялянства і вольнадумнай інтэлігенцыі. У той-жа час новая партыя рэзка адмяжоўваецца ад камуністых.

Новая партыя высунула наступныя баявыя лёзунгі: усеагульная амністыя, адмена стану аблогі, цэнзуры і выключных законаў супроць пралетарыяту свабода сходаў і друку, выбараў веравызнаньня, барацьба з мілітарызмам, мірная палітыка ў адносінах да ўсіх народаў, уключаючы СССР, павышэньне зарплаты, увядзеньне 8-мі гадзіннага рабочага дня, вызваленьне малазаможнай часткі насельніцтва ад падаткаў, увядзеньне падаткаў на буржуазію, прадстаўленьне нацыянальным меншасьцям права на самавызначэньне, пераразьмеркаваньне зямельных вучасткаў на карысьць бяднецкай часткі насельніцтва і г. д.

Якая цана «лявізьне» новай партыі, сьведчыць тое, што ўжо ў першым нумары газэты «Пралетарул» зьмешчаны артыкул старога бэсарабскага меншавіка Зэмфіра Арборэ аб Паўле Аксэльродзе, напісаны ў стопроцантным меншавіцкім духу. Ня прыходзіцца сумнявацца ў тым, што новая партыя ня пойдзе далей гучных выразаў і пустых абяцаньняў.

А. Грубэр.

вельмі спажываючая [illegible] яе ступені яе залежнасьці ад вытварающых раёнаў Саюзу. [illegible] знаходзіцца ў завозе з-за межаў БССР.

Але канстатаваньне гэтай акалічнасьці зусім не азначае, што ўнутраны хлебны рынак павінен быць прадастаўлены самому сабе. Пры дэфіцытнасьці хлебафуражнага балянсу БССР у цэлым, ёсьць шмат гаспадарак і цэлых раёнаў, маючых таварны хлеб, які рэалізуецца праз рынак. Таму ўнутраныя хлебазагатоўкі і ва ўмовах БССР маюць вельмі важнае значэньне для хлебнага забесьпячэньня краіны.

АДЗНАЧАЛЬНЫЯ РЫСЫ ПЛЯНУ ЗАГАТОВАК

Папярэдні плян хлебазагатовак, распрацаваны Наркамгандлем БССР, прадугледжвае загатоўку 60,5 тысяч тон розназа збожжа супроць 30,2 тысяч тон у 1927-28 годзе, што дае павялічэньне на 100 проц. У маштабе БССР такі значны плян унутраных хлебазагатовак, бясспрэчна, патрабуе максымуму намаганьняў з боку загатоўчага апарату, правільнай арганізацыі самой кампаніі і ўмелага манэўраваньня хлебнымі і таварнымі фондамі.

[illegible] хлеба па вызначаных [illegible] насельніцтва, магчыма, яшчэ ня хутка будуць зжыты, але мы яшчэ не настолькі багаты, каб лічыць гэты „запасьніцкі псыхоз" шырокай хлебнай інтэрвэнцыяй.

НЯ ЎСЁ ДОБРА Ў НАС З ХЛЕБАПЯЧЭНЬНЕМ

Пытаньні хлебапячэньня і разьмеркаваньня такім чынам поўнасьцю захоўваюць сваю вострасьць і на надыходзячы новы сельска-гаспадарчы год. Між тым, у гэтых адносінах справа стаіць далёка ня добра. Хлебапячэньне яшчэ невыстарчальна арганізавана, як колькасна, так асабліва, якасна.

Так, Менскі хлебазавод, які каштаваў народнай гаспадарцы БССР каля 800.000 руб. (сума ў беларускім маштабе досыць значная), які, па думцы яго будаўнікоў, павінен быў даць паляпшаньне якасьці выпякаемага хлеба і значнае зьніжэньне сабекошту, у выніку ня вытрымлівае канкурэнцыі з боку саматужных пякарань. У той час, як кошт выпечкі і рэалізацыі па саматужных хлебапякарнях вызначаецца ў 4 р. 50 к. за цэнтнер хлеба, мэханізаваны [illegible] хавае свае хлебныя запасы [illegible] на 15 складах, у Віцебску—на 10 складах, у Воршы—на 8 і г. д. Пры гэтым усе гэтыя склады, акрамя нязначнай ёмкасьці, не абсталяваны і належаць пераважна прыватным асобам.

Беларуская кантора Саюзхлебу высунула праект пабудовы двух мэханізаваных складаў ва ўзлавых пунктах БССР (Ворша і Гомель) ёмкасьцю ў 300.000 пудоў кожны. Пабудова гэтых складаў дала-б магчымасьць канцэнтраваць хлебныя фонды Беларусі і хаваць іх пры нармальных умовах, унікнуўшы дарагіх перакідак з аднаго пункту ў другі.

Зразумела, пабудова такіх складаў патрабуе значных сродкаў, але эфэктыўнасьць гэтай справы варта таго, каб гэта пытаньне было вырашана своечасова ў станоўчым сэнсе. А пакуль што трэба зьменшыць апэтыты прыватных уласьнікаў, якія зьдзіраюць за склады страшэнна высокую арэндную плату, амаль што ў тры разы вышэй зацьверджанай для камгаскіх будынкаў стаўкі.

А. Расін

Жанчыны—дэлегаткі ў саўгасах і калгасах

Калі работа дэлегацкіх сходаў сярод сялянак мае вялізнае палітычнае значэньне, дык уцягваньне ў актыўную работу дэлегацкіх сходаў жанчын-работніц саўгасаў і калгасаў мае асабліва важнае значэньне. У гэтым годзе жанаддзел на працу сярод работніц саўгасаў і калгасаў зварочваў асаблівую ўвагу, дзякуючы чаму маюцца некаторыя дадатныя вынікі.

З Пухавіцкага раёну арганізатар жанчын паведамляе, што ў новаарганізаванай у раёне камуне і 2-х сельска-гаспадарчых арцелях была створана дэлегацкая група. Гэта група ўвесь час вяла плянавыя заняткі, наладзіла чытаньне часопісі «Работніца і Сялянка» і газэт. Дэлегацкай групе ўдалося ў часе рэвалюцыйных сьвят наладзіць вечары, якія наведвала шмат жанчын навакольных вёсак. Характэрна, што 24-га красавіка г. г. па ініцыятыве жанчын, якія працуюць у камуне, быў наладжаны вечар, прысьвечаны гадавіне іспаваньня камуны. На гэту ўрачыстасьць зьявілася вельмі многа сялянак і сялян навакольных вёсак. Гэты вечар паказаў, што добра пастаўленая работа камуны прыцягнула ўсеагульную ўвагу сялян і зьяўляецца добрым правадніком ідэй калектывізацыі сельскае гаспадаркі. Дэлегаткам удалося дабіцца вялікага ўплыву на вясковых сялянак, асабліва ў бытавых умовах. Сялянкі пачалі прывосіць сваіх дзяцей у яслі, перасталі наведваць баб-шаптух, пачалі больш звярачацца да дактароў і цэлымі экскурсіямі наведваць сельска-гаспадарчыя арцелі і камуны.

Койданаўскі райжанарганізатар паведамляе, што ў зімовы час у раёне налічвалася 42 дарослых батрачкі і 32 саўхоскіх работніцы. На ўсіх батрачак былі заключаны працдагаворы і праверана іх выкананьне. Сыстэматычнай палітвыхаваўчай працай былі ахоплены 74 проц. сельска-гаспадарчых работніц і 67 проц. батрачак, 14 саўхоскіх работніц вучыліся у вячэрняй школе. Пры рабачкомах у гуртκі было ўцягнута 19 работніц, у лікбезы — 56 чал. Праведзена адна раённая нарада работніц і батрачак, на якой абгаварвалася пытаньне аб працы сярод батрачак і саўхоўскіх работніц. Доктар правёў 9 гутарак па пытаньні аховы маці і дзіцяці.

З Чэрвеня паведамляюць, што па ініцыятыве райкому КП(б)Б былі праведзены агульныя сходы работніц ва ўсіх саўгаспадарках, ліквідавалі няпісьменнасьць 10 батрачак. Адна батрачка была паслана на прафкурсы і зараз працуе ў якасьці старшыні культкамісіі рабачкому. Адну батрачку райком сельгасрабочых паслаў на рабфак. Такія-ж весткі ідуць амаль з усіх раёнаў Менскае акругі. Такім чынам праца сярод батрачак і саўхоскіх работніц узмацняецца, і мы ўжо маем досыць добрыя вынікі ў некаторых галінах.

А. Б.

Дэлегаткі—арганізатары новае вёскі

У гэтым годзе мэтавая ўстаноўка працы дэлегацкіх сходаў у вёсцы значна палепшылася. Гэта мэтавая ўстаноўка прыцягнула работніц і сялянак да практычнага правядзеньня гэтых задач у жыцьцё. Актыўнасьць дэлегатак ва многіх мясцох была вельмі добрай. Так, у Багушэўскім раёне, Аршанскае акругі, тры дэлегаткі заснавалі ў сваёй гаспадарцы паказальныя агароды. Чатыры дэлегаткі ўступілі ў сельска-гаспадарчыя арцелі. Дэлегацкім сходам апрацаваны паказальны агарод пры хаце-чытальні. Сідарніцкі дэлегацкі сход апрацаваў калектыўны агарод і цалкам уступіў у таварыства Чырвонага Крыжу. У Круглянскім раёне 27 дэлегатак заладзілі ў сваёй гаспадарцы ўзорныя рассаднікі. Новасельскі дэлегацкі сход, Талачынскага раёну, з'арганізаваў на сродкі насельніцтва дзіцячыя яслі. Бобрскі дэлегацкі сход арганізаваў дзіцячую пляцоўку, Кроцікаўскі дэлегацкі сход з'арганізаваў ільна-мяльнае таварыства, Зарубскі дэлегацкі сход стаў на чале правядзеньня шматпольля ў сваіх гаспадарках. Дэлегаткі выпісалі сэлекцыйнае насеньне для агародаў.

У Аршанскім раёне 12 дэлегатак увайшлі ў партыю і 20 у камсамол. Талачынскі дэлегацкі сход рэалізаваў на 256 р. пазыкі ўзмацненьня сялянскае гаспадаркі. У в. Міхавое, Езярышчанскага раёну, Віцебскай акругі, дэлегаткі ў сваёй насьценнай газэце прабралі бедняка-селяніна Барыса Чапелкіна за п'янства і частыя скандалы. Гэта зрабіла на селяніна такое ўражаньне, што ён пасьля гэтага зусім кінуў піць.

У Лупалаўскім раёне, Магілеўскае акругі, у в. Сідаровічы, па ініцыятыве дэлегатак быў з'арганізаваны гурток кройкі і шыцьця. Пасьля гэтага яны перайшлі ў сельска-гаспадарчы гурток.

Цяпер уся вёска сее ачышчанае насеньне і ў веснавую сельска-гаспадарчую кампанію дэлегаткі сваімі сіламі апрацавалі поле двум бясконным сялянам.

У в. Даўгалевічы, Віцебскага раёну, па ініцыятыве дэлегацкага сходу з'арганізавала машыннае таварыства, сыраварную арцель і набыла племяннога быка.

В. Г.

ВАЖНЕЙШЫ ДАКУМАНТ

Прынятая VI кангрэсам Камінтэрну праграма Камуністычнага Інтэрнацыяналу бясспрэчна зьяўляецца важнейшым дакумантам эпохі, які ня толькі пад'агульвае вынікі вялізарнай працы, праробленай сусьветным камуністычным рухам, ня толькі кідае яркае сьвятло тэорытычнага аналізу на асноўныя праблемы пралетарскай клясавай барацьбы ў духу дактрыны Маркса і Леніна,—але ў той-жа час дакумантам, які дае вялізарнейшую зарадку для практычнай працы мільённай арміі камуністых-пралетарыяў і працоўных наогул. Яна ёсьць сапраўды **праграма няпрымірымага, ваяўнічага марксызму і ленінізму,** праграма, якая ня толькі дае магчымасьць разгарнуць вялізарнейшую рэвалюцыйную зброю—«зброю марксысцкай крытыкі», што дапамагае нам наяўна прасачыць распад і разлажэньне імпэрыялізму, але і паставіць пытаньне аб крытыцы зброі, дае кіраўнічую нітку ў справе непасрэднай практычнай падрыхтоўкі вялікай сусьветнай пралетарскай рэвалюцыі.

Зьяўляючыся прасякнутай духам артадаксальнага рэвалюцыйнага марксызму і ленінізму, маналітнай па сваёй пабудове, якая рэзка адрозьніваецца ад усіх і ўсякіх праграм прастытуіраванага рэфармізму, што какетнічае сваёй «свабодай» ад асноўных марксысцкіх палажэньняў і лёкайствам перад імпэрыялістычнай зграяй, камуністычная праграма дае адзіную, выразную **інтэрнацыянальную ўстаноўку,** супроцістаўляючы з усёй рэзкасьцю і непрымірымасьцю рэвалюцыйную тэорыю і практыку камунізму апартуністычнаму ашуканству, якое прыкрывае сваю контр-рэвалюцыйную сутнасьць лібэральным рабочалюбствам і пацыфісцкай балбатнёю.

Даючы бліскучы аналіз эвалюцыі капіталізму за апошні пэрыяд часу, выкрываючы тыя глыбокія ўнутраныя супярэчнасьці, якія ўсё больш пэўна насьпяваюць, як у паасобных «найбольш перадавых» капіталістычных краінах, так і ў калёніях, яна сапраўды павінна стаць для мільёнаў працоўных настольнай кнігай барацьбы. Не бяда, што ўмовы працы ангельскага гарняка і кітайскага кулі ці нэгра-пралетара, які працуе на залатых прыісках у Паўднёвай Афрыцы, рэзка адрозьніваюцца, паміж сабой усё-ж застаецца нешта агульнае, што вылучаецца праграмай за дужкі, сінтэзуецца і даецца як экстракт, як згустак рэвалюцыйнай клясавай барацьбы сусьветнага пралетарыяту.

Нельга не дааценіць вялізнага значэньня **ленінізму і ленінскага** падыхода ў справе вырашэньня асноўных праграмных пытаньняў. Юбілейнае сьвяткаваньне 25-годзьдзя другога зьезду і афармленьня бальшавізму досыць поўна выкрыла вялізную работу самаго Леніна пры выпрацоўцы праграмы нашай партыі. Выразнасьць у праграмных пытаньнях, уменьне зьвязаць гэтыя пытаньні з задачамі тактыка-стратэгічнымі, зьяўлялася заўсёды адрозьніваючай рысай У. І. Леніна пры вырашэньні гэтага роду пытаньняў. У вышэйшай ступені цікавілі яго і пытаньні пабудовы праграмы Камінтэрну. І мы можам зусім выразна падкрэсьліць, што яе папярэдняя падрыхтоўка і выпрацоўка самым цесным чынам зьвязаны яшчэ з тым апошнім пэрыядам жыцьця Ўладзімера Ільліча, калі ім закладваўся вялікі будынак III-га Інтэрнацыяналу.

Праграма трактуе агульныя пытаньні камунізму. Яна не замяняе і ня можа замяніць сабою канкрэтных праграм паасобных партый. Менш за ўсё яна ставіць сваёй непасрэднай задачай даць адказ на паасобныя пытаньні, што стаяць у парадку дня барацьбы гэтых партый, іх працы і будаўніцтва. Але трэба зусім не разумець сутнасьці навукі марксызму і ленінізму, калі прабаваць думаць, што праграма Камінтэрну—гэта само па сабе, бягучая работа і практыка—гэта само па сабе.

З усёй катэгарычнасьцю мы павінны падкрэсьліць вялікае значэньне праграмы як раз для працы «бягучага дня». Узяць, напрыклад, які-небудзь з нашых гаспадарчых франтоў, таксама як і любы вучастак работы ў галіне культурнай рэвалюцыі і г. д.—хіба-ж прынятая ў сучасны момант праграма Камінтэрну не дае нам вельмі многа для лепшай, больш паглыбленай працы на гэтых франтох і вучастках, на першы погляд як бы адлучаных ад агульных пытаньняў камунізму, адносна вузкім практычным дыяпазонам работы?

Кожны член партыі, кожны рабочы, кожны сьвядомы будаўнік нашае савецкае гаспадаркі павінны ведаць праграму Камінтэрну, павінны кіравацца ёй у сваёй палітычнай барацьбе, таксама як у складанай і цяжкай працы практычнага сацыялістычнага будаўніцтва.

П. Г.

Хлеб на рынку, а пэўных цэн няма

У зьвязку з хлебазагатоўчай кампаніяй Белсельсаюз заключыў усе патрэбныя дагаворы.

Сродкаў ёсьць досыць—на жнівень і верасень разьмеркавана 90.000 рублёў.

Незаможнае сялянства пачынае прывозіць хлеб у каапэратывы, таму адсутнасьць да гэтага часу пэўных загатоўчых цэн ужо адчуваецца.

У зьвязку з гэтым, Белсельсаюзу дана дырэктыва па нізавой сетцы аб тым, каб хлеб прымаўся па старой цане з умоваю дадатковых пераразьлікаў пасьля ўстанаўленьня цэн.

Як падрыхтавалася спажывецкая каапэрацыя

Праверка апарату.—Павышэньне кваліфікацыі нізавых загатоўцаў.—Загатоўчая кампанія пачнецца ў палове верасьня.

У гэтым годзе на сыстэму спажывецкай каапэрацыі БССР у справе хлебазагатовак ускладаецца вялікая і адказная задача; спажывецкая каапэрацыя павінна будзе загатовіць каля паловы агульнай колькасьці хлеба, якая прадугледжана плянам (каля 2 мільёнаў пудоў).

Як падрыхтаваны апарат спажывецкай сыстэмы да пачатку хлебазагатоўчай кампаніі? Перш за ўсё праверaны нізавы загатоўчы апарат у адносінах яго палітычна-сацыяльнага складу і кваліфікацыі. Пастаўлены людзі, якія разумеюць усю важнасьць хлебазагатовак і якія маюць практыку ў гэтай справе.

Для ўзьняцьця кваліфікацыі працаўнікоў нізавога апарату, якія будуць мець дачыненьне да хлебазагатовак, яны былі прапушчаны праз спэцыяльныя падрыхтоўчыя двухтыднёвыя курсы, арганізаваныя пры ўсіх акрсаюзах.

Плян загатовак разасланы на месцы, і там ён акрсаюзамі і спажывецкімі таварыствамі абмяркоўваецца і ўдакладняецца.

Складзкія памяшканьні нізоўкі прыводзяцца ў парадак, дэзынфэктуюцца і прыстасоўваюцца для схову хлебных запасаў.

Грошы на загатоўку зараз рассылаюцца па ўсіх тых нізавых каапэратывах, якія будуць прымаць удзел у хлебнай кампаніі.

Новых загатоўчых цэн пакуль яшчэ няма (яны ня вызначаны Наркамгандлю БССР), і спажывецкай сыстэме пакуль што прыходзіцца прытрымлівацца старых, мінулагодніх цэн—збожжа ў невялікай колькасьці ўжо пачынае паступаць на рынак і загатаўляецца.

Прамтавары (мануфактурныя і іншыя) здымаюцца са складаў і накіроўваюцца ў больш вытворчыя раёны (Случчына, некаторыя раёны Гомельшчыны і інш). Наогул-жа, пэрспэктывы з прамтаварамі, асабліва мануфактурнымі, пакуль што няважныя (цэнтр зараз урэзаў Белкаапсаюзу верасьнёўскую норму на мануфактуру).

Загатоўчая кампанія ў поўным разьмеры пачнецца ў палове верасьня—зараз ярына у шмат мясцох яшчэ ня зьнята з палёў.

У гэтым годзе, як вядома, увядзена спагнаньне памольнага збору натурай і гэты хлеб будзе скарыстан выключна для забесьпячэньня бяднейшага насельніцтва вёскі і мястэчка. Спагнаньне гэтага збору ў гарадох (апрача акруговых), у мястэчках і сельскіх мясцовасьцях ускладзена на спажывецкую каапэрацыю. І тут перад Белкаапсаюзам стаіць яшчэ адказная задача — арганізаваць правільны кантроль над спагнаньнем памольнага збору і прыцягнуць да гэтай справы грамадзкую ўвагу культурных сіл вёскі, бяднейшага сялянства і сялянскіх камітэтаў узаемадапамогі.

Л. Н.

„Саюзхлеб" чакае першага хлеба

Заключаны дагаворы з дзяржпрамысловасьцю. — Загатоўчая сетка падрыхтавана да прыёму хлеба.—Зьявіўся першы хлеб, і цэны пачалі зьніжацца.

На Саюзхлеб ускладзена загатоўка па БССР 800.000 пудоў зернавога збожжа. Дагаворы з усімі арганізацыямі (Белсельсаюз, Белсельтрэст і Менсельпром) на загатоўку і продаж зярна ўжо заключаны.

Пунктаў загатовак для Саюзхлебу Наркамгандаль БССР яшчэ канчаткова ня вызначыў. Апрача 12 пунктаў у буйных цэнтрах, дзе ёсьць лабазы Саюзхлебу, апошні лічыць неабходнай арганізацыю яшчэ 5-6 воддальных пунктаў, матывуючы гэта тым, што на рынкі буйных цэнтраў хлеб паступае ў малой колькасьці.

Хоць прадугледжана, што ў гэтым годзе паступленьне хлеба на рынак спозьніцца і пачнецца прыблізна праз месяц, загатоўчая сетка Саюзхлебу павінна быць неадкладна вызначана.

У гэтым годзе Саюзхлеб заключыў дагаворы непасрэдна з беларускай дзяржпрамысловасьцю на дастаўку зярна, што значна спрашчае справу ў параўнаньні з мінулымі гадамі, калі дагаворы заключаліся Хлебапрадуктам СССР цэнтралізаваным парадкам.

Грашовымі сродкамі на загатоўкі Саюзхлеб забясьпечаны поўнасьцю. Тары хапае.

Аддзяленьні Саюзхлебу на мясцох канстатуюць досыць значнае зьніжэньне цэн на хлеб,—сялянства ўжо абмалаціла некаторую колькасьць хлеба для сваіх патрэб. Хлеб, які выпякаюць у мястэчках каапэратывы, ужо не расхватваецца, як раней, і частка выпечкі застаецца ляжаць на паліцах нераспраданай

Ячэйкі, фабзаўмясцкомы і зборшчыкі падпіскі!

ПАВЕРЬЦЕ СЯБЕ,

што зроблена вамі для павялічэньня падпіскі на

газэту **„ЗЬВЯЗДА“**

Падпіска — на — **ВЕРАСЕНЬ** пачалася 12-га жніўня.

Бяз сталай сувязі з вёскай няма сапраўднага шэфства

Слабае месца—калектывізацыя вёскі

Культурна-выхаваўчая работа шэфаў адчуваецца на вёсцы

(Шэфскае таварыства міліцыі)

Калектыў міліцыі шэфствуе над **Шапялеўскім сельсаветам, Астрашыцка-Гарадзецкага раёну.** Умовы работы шэфтаварыства надта цяжкія: адлегласьць сельсавету ад гораду—30 вёрст, бездарожжа, раскіданасьць паасобных насельніцкіх пунктаў, камяністая глеба, малазямельле, адсутнасьць дадатковага заработку сялян.

Адсутнічае ў вёсцы партыйная ячэйка, няма нават ніводнага камуністага, няма калгасаў, савецкіх гаспадарак і іншых установаў, вакол якіх можна было-б арганізаваць сялянства.

Трэба таксама ўзяць пад увагу, што калектыў міліцыі па ўзроўні зарплаты стаіць на адным з апошніх месц, у зьвязку з чым не хапае сродкаў на шэфскую работу.

Ня гледзячы на гэта, шэфтаварыства зрабіла параўнаўча вялікую працу.

З'арганізавана ячэйка ЛКСМБ. Адкрыта і абсталявана хата-чытальня, наняты штатны хатнік, арганізаваны ячэйка Асоавіяхіму і вайсковы гурток пры хаце-чытальні, дзе праводзяцца гутаркі на вайсковыя тэмы і практычныя заняткі.

У чатырох больш ці менш буйных вёсках адкрыты чырвоныя куткі, якія забясьпечаны неабходнай літаратурай.

У вёсцы **Лысая Гара арганізавана малочнае таварыства,** членамі якога зьяўляюцца нават сяляне суседніх вёсак Лагойскага і Заслаўскага раёнаў. Кожны дзень на «фабрыку» таварыства дастаўляецца каля 700 літраў малака, з якога выпрабляюцца масла і іншыя малочныя прадукты.

Актыўным кіраўніком таварыства зьяўляецца мясцовы настаўнік тав. Рымковіч.

Вёска атрымала ад шэфаў трыер і карыстаецца ім праз камітэт узаемадапамогі.

З дапамогай шэфаў у вёсцы Мацкох адкрыты ясьлі на 30 дзяцей.

Усе гэтыя мерапрыемствы стварылі некаторы пералом у жыцьці і настроі падшэфных сялян.

Выхаваўчая праца з боку шэфаў дапамагла правядзеньню розных кампаній на вёсцы. Самаабкладаньне прайшло без асаблівых перашкод: 80 проц. грошай ужо паступіла, закуплена пажарная машына за 750 руб., пачынаецца пабудова школы ў вёсцы Лекараўка.

Сялянства адчувае недахоп лесу на апал. Шмат скаргаў было на старшыню сельсавету за грубасьць і бюракратызм. Патрабавалася ўмяшацельства шэфаў. Вынік—зьняцьце з пасады старшыні сельсавету.

Дрэнна стаіць справа па калектывізацыі вёскі. Мала яшчэ зроблена ў гэтым напрамку. Трэба шмат энэргіі патраціць каб арганізаваць групу сялян.

Работа сярод членаў шэфтаварыства праводзіцца даволі слаба. Перашкода—цякучасьць штату міліцыі. За паўгода выбыла 135 членаў таварыства і зноў паступіла 168.

Выезды на вёску праводзяцца рэгулярна—за 6 месяцаў 10 выездаў. 1-га мая таварыства накіравала на вёску некалькі клюбных гурткоў, якія на працягу двух дзён наладзілі рад гуляньняў для сялянства.

БАЛЬЗОЎСКІ.

Ня ідуць далей абгаварэньня

(Фабрыка запалак «Чырвоная Бярэзіна»)

Фабрыка «Чырвоная Бярэзіна» шэфствуе над **Глівінскім сельсаветам** ... праўленьня

Па ніцыятыве шэфаў у вёсцы Ухалода **арганізавана ячэйка Асоавіяхіму з 40 чалавек, а ў вёсцы «Гара»** ... абароны падары-

На першым месцы „Пралетарскі шлях“

95 проц. месячнай зарплаты

ГОМЕЛЬ. (Уласны кар.). Акруговая камісія дапамогі пазыцы пачала абсьледваньне ходу падпіскі на пазыку.

Абсьледваньне паказала, што **працоўныя Гомелю з вялікай зацікаўленасьцю, з вялікім уздымам сустракалі пазыку.**

На першым месцы стаіць **гарбарня «Пралетарскі шлях».** З агульнага ліку 127 рабочых падпісалася на пазыку 118 чал. на 10.000 р., што складае 95 проц. месячнай зарплаты. Падпіска яшчэ ня скончана.

На заводзе «Пралетары» з агульнага ліку 569 рабочых падпісалася 356 на 28.300 руб., што складае 60 проц. зарплаты. Вельмі добра праведзена падпіска ў кацельным цэху заводу. Адстае **сьлясарны цэх,** бо ў ім слаба праведзена растлумачальная праца. Некаторыя рабочыя пры зарплаце ў 200 р. падпісваліся на 10 р. Быў выпадак, калі адзін рабочы падпісаўся на 25 р. і на другі-ж дзень прасіў дадаткова запісаць яго яшчэ на 175 руб.

Канторскі пэрсанал і адміністрацыйны апарат адсталі ў падпісцы: у той час, як многія рабочыя заводу «Пралетары» пры зарплаце ў 50—100 р. падпісваліся на 200—300 руб., канторскі пэрсанал пры зарплаце ў 150 р. падпісваўся на 25 р. Тэхнічны дырэктар пры зарплаце ў 250 руб. падпісаўся на 25 р.

Рэалізацыя пазыкі ў вёсцы

Хоць Кайкаўскі сельсавет, Самахвалавіцкага раёну, не атрымаў кантрольных лічбаў,—камісія па рэалізацыі шчыра ўзялася за працу. За 2 дні падпіска дасягнула 700 руб. Гэтая лічба ва ўмовах сельсавету зьяўляецца вялікай. Ніводная пазыка не давала гэтакіх вынікаў.

А. УЦЕХА.

Не чакаючы сходаў

НА МЕСЯЧНЫ АКЛАД

МАГІЛЕЎ. (Уласн кар.). Яшчэ да агульнага сходу рабочыя **працкалектыву** абутнікаў пачалі індывідуальна падпісвацца на пазыку. Да сходу пасьпела падпісацца больш, чым 65 асоб на 6.000 рублёў; запісваліся больш, чым на месячны аклад пэнсіі.

Сход прыняў пастанову, каб кожны рабочы набыў аблігацыі пазыкі. Трэба адзначыць, што **насьценгазэта працкалектыву адыграла вялікую ролю ў справе дапамогі рэалізацыі.**

Рабочыя заводу **«Пралетары»,** не чакаючы, пакуль будзе праведзен сход, падпісаліся на месячны аклад зарплаты, падпісаліся ўсе, за выключэньнем двух, якія знаходзяцца ў адпачынку. Усяго падпісалася 60 рабочых на 5.000 рублёў.

Парт'ячэйка **гарбарні імя Лекерта,** ў ліку 48 асоб, падпісалася на месячны аклад.

Служачыя **Магілеўскага ЦРК** пастанавілі падпісацца на 100 проц. месячнай пэнсіі.

„Чырвоная Зара“ дала 105 проц. пэнсіі

На дражджавым заводзе «Чырвоная Зара» да гэтай пары падпісаліся 158 рабочых на суму 105 проц. месячнай зарплаты. Падпіска складае 11.405 р.

На найбольшую суму падпісаўся дражджавы майстар т. **Анцылевіч.** Ён атрымлівае 300—350 р. у месяц, а падпісаўся на 900 руб.

А. Манькоў.

Падпіска сярод спэцыялістых

Падпіска ў **Менскім акруговым зямельным аддзеле** пачалася 16-га жніўня. Да гэтага часу падпісалася 89 чалавек, што складае 34 проц. агульнага ліку супрацоўнікаў. (Большасьць іх працуе ў раёнах). Агульная сума падпіскі 6.860 рублёў—100 проц. месячнага акладу.

Падпіска гэтага году перавысіла леташнюю на 72 проц.

Камісія па распаўсюджаньні пазыкі перадала рад падпісных лістоў рэвізорам па земляўпарадкаваньні. Яны павінны правесьці падпіску сярод спэцыялістых, якія працуюць у раёнах.

Дасягнулі 20 тысяч

Рэкорд пабіў рабочы Савіцкі

(Фабрыка «Чырвоная Бярэзіна»)

Падпіска на пазыку сярод нашых рабочых праходзіць вельмі пасьпяхова.

Агітацыя праведзеная ў часе рэалізацыі першай пазыкі, цяпер непатрэбна. Рабочыя падпісваюцца па 100-150 проц. заработку. Адзін набівачны цэх даў ужо 2.000 руб. Рабочы гэтага цэху Савіцкі, які зарабляе 80 руб. у месяц, падпісаўся на 300 руб. Адстае набівачны цэх другой зьмены, які сабраў толькі 1.200 руб.

Ужо сабрана падпісчыкаў на 20.000 руб. Не адстаюць і работніцы, якія падпісваюцца на 100 і нават 200 проц. заработку.

Мала чаго зроблена ў самым буйным цэху фабрыкі—упаковачным.

Б. Шымкінд.

Раёны Аршаншчыны разгарнулі падпіску

НОВЫЯ І НОВЫЯ ПАДПІСЧЫКІ НА ПАЗЫКУ

ВОРША. (Уласн. кар.). З раёнаў паступаюць усё новыя і новыя весткі аб разгортваньні кампаніі рэалізацыі пазыкі. Па **Дубровенскім раёне** распаўсюджана пазыкі на 6150 р. Супрацоўнікі **Копыскага** райвыканкому падпісаліся на 1.100 рублёў. Сход членаў прафсаюзу **м. Ляды** падпісаўся на 6.000 руб. Рабочыя **Аршанскай** электрастанцыі—на 1465 рублёў, рабочыя аршанскай 1-й цырульні—на 375 рублёў, хлебапякарні—на 125 руб.

Да 1 верасьня заданьне будзе выканана

МАЗЫР. (Уласны кар). *Пасьля гор. Мазыру лепш усяго разгарнулася падпіска ў мяст.* **Жыткавічы,** *якое знаходзіцца недалёка ад граніцы.* **Зацікаўленасьць працоўных Жыткавіцкага раёну да пазыкі вельмі вялікая.**

Рабочыя **заводу «Праца»** *падпісаліся больш, чым на 200 проц. месячнай пэнсіі. Рабочыя* **чыгункі ст. Жыткавічы**—*на месячную пэнсію*

Ужо на 21 жніўня падпіска дасягнула 75 проц. кантрольнай лічбы, якая дана раёну.

Трэба спадзявацца, што да 1 верасьня заданьне раёну будзе выканана поўнасьцю.

М. Г.

Аб мазырскім „каралі“ Давідчыку

(Ад нашага мазырскага карэспандэнта)

Архітэктар Запарожац

АКРУГОВАЯ КАМІСІЯ САДЗЕЙНІЧАНЬНЯ

— РЭАЛІЗАЦЫІ —

2-Й ПАЗЫКІ ІНДУСТРЫЯЛІЗАЦЫІ

просіць усе камісіі садзейнічаньня на прадпрыемствах і ўстановах г. Менску і часьцях РСЧА Менскага гарнізону, а дзе гэткіх няма—адміністрацыю, або камандзіраў падаць у акрфінаддзел (*пляц Волі, 4*)

не пазьней 28 жніўня зьвесткі аб ходзе падпіскі

на прадпрыемстве, установе або вайсковай часьці РСЧА, з паказаньнем яго адрасу, агульнага ліку рабочых і служачых, іх месячнай зарплаты, колькасьці падпісаўшыхся і сумы падпіскі, складу камісіі садзейнічаньня і даты яе ўтварэньня.

У далейшым такія-ж зьвесткі павінны падавацца штотыднёва па панядзелках, незалежна ад далейшага ходу падпіскі.

УВАГА: Зьвесткі могуць падавацца і па тэлефонах №№ 3-41 і 4-68.

Акруговая камісія садзейнічаньня

Пытаньні аграмаджаньня сельскай гаспадаркі

Водгукі на артыкул т. Волкава[1]

За пэрыядычнае ўключэньне індывідуальных гаспадарак у буйныя

Арганізацыя зернавых фабрык у БССР не мэтазгодна

(У парадку абгаварэньня)

У сваім артыкуле тав. **Волкаў** перш за ўсё памойму няправільна лічыць, што і для Беларусі стварэньне зернавых фабрык-саўгасаў—неадкладная задача. Памылковы, памойму, пункт гледжаньня і асабліва ў той частцы, дзе гаворыцца аб неабходнасьці для гэтага «забіраць з сельскага карыстаньня патрэбную колькасьць зямлі».

Маюцца пастановы савецкай улады, у сілу якіх арганізуюцца ў раёнах, «свабодных ад сялянскіх надзелаў новыя буйныя саўгасы»... (З гутаркі тав. **Сталіна** са студэнцтвам Камакадэміі). Гэта выразна гаворыць аб тым, што ў Беларусі мы ня можам ставіць перад сабой задач стварэньня новых буйных зернавых саўгасаў. Няправільна і тое, што наогул быццам усе савецкія гаспадаркі Беларусі павінны быць чуць не зернавымі фабрыкамі.

Памойму іх задачы і надалей: 1) вытворчасьць сродкаў вытворчасьці для ўсіх галін сельскае гаспадаркі (гатунковае насеньне, жывёла, садовы матар'ял і інш.); 2) агракультурная дапамога індывідуальным сялянскім гаспадаркам.

Важнасьць уздыму ўраджайнасьці ў Беларусі прымае характар неабходнасьці адначасовага разьвіцьця вытворчых сіл усіх галін сельскай гаспадаркі.

Аграмаджаньне сельскай гаспадаркі ў бліжэйшыя дзесяцігодзьдзі будзе ісьці па лініі стварэньня калектыўных форм вытворчасьці ў выглядзе простых вытворчых каапэрацыйных аб'яднаньняў, таварыстваў па супольнай апрацоўцы зямлі, с.-г. арганізуюцца, садзейнічаючы абагульненьню сродкаў вытворчасьці простых вытворчых аб'яднаньняў—пры ўсім гэтым трэба шукаць і іншыя формы аграмаджаньня. Асабліва заслугоўваючай увагі для масавай калектывізацыі ў сучасны момант памойму трэба прызнаць форму так званых «адкрытых калгасаў».

Сутнасьць гэтае формы заключаецца ў тым, што ў пасёлку—вёсцы група сялян пры пераходзе ў калектыў не вылучаецца ў адно месца, а аб'ядноўвае свае зямельныя вучасткі ў кожным палетку,—у паасобных выпадках у залежнасьці ад ступені аб'яднаньня, захоўвае яшчэ і свае сядзібныя вучасткі. Гэтая форма пры некаторых унутраных супярэчнасьцях дае пэрспэктыву узбуйненьня калгасу, дае магчымасьць на практыцы зжываць дробна-ўласьніцкую псыхалёгію ў простых калектыўных формах вытворчасьці,—яна зробіць калектыўны рух пры земляўпарадкаваньні сапраўды масавым. Мэтад «непарыўнага і пасьлядоўнага аграмаджаньня сельскай гаспадаркі» памойму можа адыграць некаторую ролю ня толькі як сродак узбуйненьня ўжо арганізаваных калгасаў—і трэба згадзіцца з тым, што ўжо гэтая яго роля «можа даць нам вялізныя вынікі»,—бо адным з асноўных недахопаў калгасаў зьяўляецца іх дробнасьць. У гэтым, памойму, яго асноўнае значэньне.

Нельга, аднак, не адзначыць асноўных цяжкасьцяў аграмаджаньня сельскае гаспадаркі прапануемымі мэтадамі—значна скарачаючымі прыстасаваньне і парушаючымі межы

…шэфскай працай. У гэтым месяцы праўленьне пачынае вярбоўку новых членаў.

Штомесячна праводзяцца выезды. Шэфы паставілі задачай правесьці арганізацыйную працу па пытаньні калектывізацыі. Пытаньне гэта прапрацована аб'яднанымі бюро сельскіх і шэфскіх ячэек.

Для канкрэтнай практычнай працы пакуль не прыступілі.

Арганізаваны **селькораўскі гурток. Для кіраўніцтва ім у вёску паехаў рабкор фабрыкі.**

10 жніўня вышаў першы нумар сельскай насьценнай газэты. На вёску паслалі бібліятэку-перасоўку.

…вёсцы «Гара» на працягу 5 разоў вайсковыя занятці.

У падшэфнай вёсцы здарыўся вялікі пажар. Пасьля пажару шэфы **паслалі добры насос,** які да таго валяўся ў якасьці лому на фабрыцы, але быў сіламі рабочых адрамантаваны.

Была праведзена інструктарская нарада пажарнай дружыны ў Глінскім сельсавеце.

Па ініцыятыве шэфаў ліквідаваны тры кулацкіх арцелі возчыкаў і пільшчыкаў, камітэт сялянскай дапамогі арганізаваў такія-ж арцелі з беднякоў.

Шэфства ад выпадку да выпадку

(Гута імя Дембаля)

Шэфработа на нашай гуце значна ажывілася з вясны гэтага году. У вёску **Забашэвічы, Барысаўскага раёну,** паслалі каваля, працу якога шэфкамсія аплачвала на працягу двух месяцаў.

Шэфы паднесьлі вёсцы новы кавальны мех. Гэтым падарункам сяляне былі вельмі здаволены.

Для камітэту ўзаемадапамоі **закупілі плуг.** У хаце-чытальні ўстанавілі **радыё-прыёмнік** коштам у 250 р.

Прадстаўнікі шэфтаварыства некалькі разоў выяжджалі на вёску, а ў рэвалюцыйныя сьвяты сяляне прыяжджалі ў якасьці гасьцей на завод.

Вёска часта зварачаецца да шэфа за вырашэньнем розных пытаньняў. Нядаўна па просьбе сялян рабочыя абгаварылі ў імі пытаньне аб хлебазагатоўках і забесьпячэньні хлебам вясковай беднаты.

Вельмі мала зроблена шэфскай арганізацыяй у справе калектывізацыі вёскі. На гэтае мерапрыемства прыдзецца ў далейшым зьвярнуць асаблівую ўвагу.

Ф.

Ужо больш як пяць гадоў над мазырскім спраўдомам начальствуе **т. Давідчык.** Але аб яго «дзейнасьці» на працягу шмат гадоў ніхто ня ведаў. Толькі зараз дэтальнае абсьледваньне, зробленае спэцыяльнай камісіяй з прадстаўнікоў акрвыканкому, акрпракуратуры і акрсуду, выявіла яе.

Начальнік спраўдому глядзеў на зьняволенных, як на сваіх «крэпасных сялян». Давідчык скарыстоўваў іх для сваіх асабовых патрэб: яны насілі яму дровы, палілі печкі, мылі падлогу і бялізну. За гэта Давідчык залічваў ім дзень за тры, як выконваючым дзяржаўна-грамадзкія работы.

Пры спраўдоме маецца дом з 5 пакояў. Давідчык распараджаецца імі пасвойму. Сабе ён адводзіць два самыя лепшыя пакоі для жыльля; адзін пакой—для свайго габінэту, адзін—для канцыляры, а пяты кухню дзе разьмешчаны соль і іншая сыравіна для каўбаснай майстэрні, аддаў для наглядчыкаў спраўдому.

Апалам, асьвятленьнем, кватэрай, газай Давідчык карыстаецца за кошт спраўдому.

Не адстае ад яго і яго памоцнік Чаркасаў, які, па прыкладу свайго начальніка, карыстаецца ўсім дабром спраўдому

Давідчык змог «устроіць» сваю жонку наглядчыцай спраўдому, за што яна атрымоўвае адпаведную ўзнагароду, хаця службы ніякае не нясла.

Начальнікам ён быў суговым. Падначальныя служачыя яго баяліся, як агню. Пачынаючы з 1925 г. па сёньняшні дзень, пры наяўнасьці штату ў 27 чал., ім было звольнена 53 чал.

Зусім зразумела, што сярод служачых спраўдому адчувалася нейкая загнанасьць, яны баяліся гаварыць аб недахопах у працы спраўдому.

Узаемаадносіны з мясцкомам былі самыя дрэнныя. Калі служачы прыдзе з членам мясцкому да Давідчыка для высьвятленьня якога-небудзь пытаньня, дык Давідчык крыкне «разганю я вас з вашым мясцкомам».

Давідчык ухітраўся прымаць на службу ў спраўдом былых зьняволеных, якіх ён скарыстоўваў, як сам хацеў. На пасадзе памоцніка начальніка па выхаваньні ў спраўдоме служыў былы дзяк.

Арыштаваныя, якія змаглі напасьці ў міласьць да Давідчыка, пасылаліся ў іншыя гарады ў камандыроўку і адпушчаліся дадому начаваць. Асуджаныя да суровага адмежаваньня пасылаліся на працу і г. д.

Наогул, Давідчык адчуваў сябе ў спраўдоме сапраўдным «каралём».

Трэба спадзявацца, што адпаведныя органы скінуць з «прастолу» «караля» Давідчыка і яго памоцніка Чаркасава.

САВА.

… з працы і аддаецца пад суд

Наркамасьветы, азнаёміўшыся з ходам праектаваньня жалеза-бэтонных канструкцый будынкаў унівэрсытэцкага гарадку і актам абсьледваньня работы па праектаваньні, прызнаў, што архітэктар Запарожац ня выканаў узятых на сябе абавязкаў. Гэта дрэнна адбілася на разгортваньні будаўніцтва.

У сувязі з такім становішчам, Наркамасьветы пастанавіў спыніць усякія адносіны з архітэктарам Запарожцам па пытаньні аб праектаваньні пабудоў Беларускага Дзяржаўнага Унівэрсытэту. Незакончаныя праекты па ацяпленьні і вэнтыляцыі будуць вытрабаваны непасрэдна ад інжынэра Кашкарова, які вядзе гэтую работу.

Адначасова пастаноўлена прыцягнуць архітэктара Запарожца да судовай адказнасьці за невыкананьне дагавору.

Архітэктару Лаўрову даручана заключыць умову непасрэдна з інжынэрам Хнеркавым на далейшае праектаваньне неабходных рабочых чарцяжоў па жалеза-бэтонных канструкцыях.

арцеляй і камун. Мне асабіста прадстаўляецца, што мы недапушчальна слаба выкарыстоўваем для гэтай мэты машынныя, пасёлкавыя, насеннаводныя і мэліярацыйныя таварыствы. У часе вострага недахопу с.-г. інвэнтару, у нас яшчэ і да гэтага часу адбываецца па сутнасьці звычайны машынны гандаль, вельмі часта з парушэньнямі клясавай лініі.

Трэба вывучыць канкрэтныя магчымасьці, каб праз пляновае забесьпячэньне на калектыўных падставах—па дагаворах з цэлымі пасёлкамі, вёскамі ня толькі скарачалася-б безінвэнтарнасьць бядняцкіх гаспадарак,—але і пашыралася калектыўнае карыстаньне машынамі, павялічвалася абагульваючая роля іх. Разбазарваньне насенных сартавых фондаў па індывідуальных сялянскіх гаспадарках трэба катэгарычна спыніць. Трэба прадаставіць права савецкім гаспадаркам непасрэдна арганізаваць насенныя таварыствы з забясьпечаньнем насенным матар'ялам і інвэнтаром саўгасу па адпаведных дагаворных падставах.

Пашыраючы калектывізацыю ў агульна-вядомых формах, асабліва ўважліва вырашаючы абслугоўваньне ўжо арганізаваных калгасаў,—узмацняючы дапамогу ў арганізацыйна-тэхнічным сэнсе калгасам, якія

…непарыўнасьці, якія заключаюцца: 1) у артыкуле адсутнічае адзначэньне таго, што кожная буйная (дзяржаўная ці калектыўная) гаспадарка павінна мець свой аптымальны і максымальна рэнтабэльны на кожным даным узроўні тэхнікі і характары гаспадаркі размер гаспадаркі, і што такім чынам ёсьць пэўныя межы непарыўнасьці ўключэньня; 2) тав. Волкаў, кажучы аб «непарыўна-пасьлядоўным» уключэньні не закранае і таго, што толькі ўключэньне хутарскіх гаспадарак ня будзе выклікаць пераразьмеркаваньня зямель тых, хто застаецца ў пасёлку на вёсцы, гэта зусім няўхільна, яно зразумела, выклікае законныя спрэчкі і стрымлівае гаспадарчую актыўнасьць перадавікоў пры «непарыўным».—ці інакш кажучы штогадовым уключэньні; 3) тав. Волкаў ня ставіць перад сабой пытаньня аб тым, што ўключэньне некалькіх гэктараў зямлі не абавязкова павінна выклікаць павялічэньне штату пастаянных рабочых саўгасу.

Такім чынам, мэтад «непарыўна-пасьлядоўнага аграмаджаньня сельскае гаспадаркі», будучы зьменены на мэтад пэрыядычнага ўключэньня ваколічных індывідуальных сялянскіх гаспадарак ва ўжо арганізаваныя, разгарнуўшыя сваю гаспадарчую працу, зьявіцца адным з асноўных сродкаў узбуйненьня калгасаў.

Т. АЎЧЫНЬНІКАЎ.

1) Гл. «Зьвязду» № 182 ад 9-га жніўня.

Інжынэрства, рабочая кляса і грамадзкасьць

Некаторыя пласты інжынерства ухіляюцца ад адказнасьці, згортваюць энэргію ў справе кіраўніцтва вытворчасьцю, пераходзяць на пасыўна-абарончыя пазыцыі ў адносінах да рабочай клясы. Іх прынцып у працы: «начальства і толькі начальства ўсё можа, дапамагацьжа яму ня лезь, не твая справа».

Вырваць з кораням павінна інжынэрства такі падыход, такія погляды і мэтады ў працы.

Прафарганізацыі адначасова павінны правесьці рашучую барацьбу са спэцаедзтвам, са скажэньнямі ў самакрытыцы.

Ці ёсьць апраўданьне для крытычнай пастаноўкі ў даны момант пытаньня аб інжынэрстве, рабочай клясе і савецкай грамадзкасьці ў іх узаемаадносінах? Ці ня сьведчаць шматлікія факты сапраўднага ўдзелу значных груп інжынэраў і тэхнікаў у сацыялістычным будаўніцтве, факты цеснага збліжэньня творчай, навукова-тэхнічнай думкі з працаю аб тым, што гэта пытаньне здана ўжо ў архіў гісторыі?

Будучы далёкімі ад таго, каб гаварыць аб крызісе ўзаемаадносін інжынэрства, рабочае клясы і савецкае грамадзкасьці, мы тым ня менш лічым, што **рад ненармальнасьцяй ва ўнутрывытворчых працэсах, якія** маюць сваёй прычынай суб'ектыўныя ўмовы, **поўнасьцю апраўдвае разгорнутую пастаноўку гэтага пытаньня.**

У сучасны пэрыяд, калі савецкая краіна ўступіла ў шырокую паласу карэннай рэканструкцыі сваёй гаспадаркі, калі адно за другім пачынаюць працаваць новыя прадпрыемствы, арганізоўваюцца новыя вытворчасьці, калі ва ўсіх галінах праводзіцца рацыяналізацыя працы і мэтадаў работы, калі плянавым пачаткам ахопліваецца ўсё больш шырокая галіна гаспадарчага жыцьця, калі, значыцца, для работы спэцыялістых, інжынэрна-тэхнічных працаўнікоў, адкрыўся нябачаны прастор,—у гэты пэрыяд з боку ўсяе масы гэтых спэцыялістых павінен быў выразна праявіцца рост актыўнасьці і ініцыятывы, мацней праявіцца воля да перамогі труднасьцяй вялікага будаўнічага працэсу, больш яскрава выразіцца прасякненьне савецкай грамадзкасьцю. Між тым, калі выключыць, з аднаго боку, наўрад ці колькі-небудзь значную контррэвалюцыйную групу «шахцінцаў» і, з другога—пэўную частку найбольш перадавых, найбольш сьмелых прадстаўнікоў тэхнічнай інтэлігэнцыі, якія з самага пачатку зьвязалі свой лёс з пралетарскай рэвалюцыяй, дык трэба сказаць, што выкрыцьцё шахцінскага гнойніка ня выклікала з боку некаторага пласту інжынэраў і тэхнікаў адказнага грамадзкага ўздыму, адказнай энэргіі ў справе прамысловага будаўніцтва.

Зусім зразумела, што «нечаканыя», глыбока-ганебныя, заклеймёныя здрадніцтвам факты шахцінскае гісторыі павінны былі зноў востра і ўпэўнена паставіць перад інжынэрствам пытаньне аб яго сацыяльнай ролі, выклікаць у ім калектыўную «пераацэнку каштоўнасьцяй», прывесьці да асьведамленьня сваёй карпарацыйнай адказнасьці. Але натуральна, што **вынікам гэтай здаровай пераацэнкі не павінна было быць ні ўхіленьне ад адказнасьці, ні прыніжэньне грамадзкай актыўнасьці, ні згортваньне энэргіі ў справе кіраўніцтва вытворчасьцю, ні прыстасаванасьць, ні нават пераход на пасыўна-абаронча пазыцыі ў адносінах да рабочае клясы.** Між тым шматлікія факты, якія падаваліся ў друку, выступленьні рабочых на вытворчых нарадах сьведчаць аб моцным рэцыдыве пасыўнасьці, аб далейшай карпарацыйнай замкнутасьці, чыноўніцкіх мэтадах работы, г. зн. такіх рысах, якія, здавалася, не павінны мець глебы ў нашым будаўніцтве.

Сьмешна і недарэчна думаць, што рэцыдыў гэтых настрояў пачатковага пэрыяду пралетарскае дыктатуры аб'ектыўна насычаецца палітычным рэзанансам шахцінскага працэсу. Не адзін раз аўтарытэтна сьведчылася, што ні партыя, ні ўрад, ні шырокая савецкая грамадзкасьць не разумелі шахцінскага працэсу, як суд над спэцыялістымі наогул. За адзінаццаць год савецкае ўлады роля і задачы кіруючага тэхнічнага пэрсаналу ў сацыялістычнай вытворчасьці ў поўнай меры выяўлены. Партыя і ўрад, а таксама і шырокія масы працоўных у асноўным **ні на крок не адступаюць ад праграмы ЎсеКП(б),** якая зазначае: «Задача разьвіцьця вытворчых сіл патрабуе неадкладнага, шырокага і ўсебаковага скарыстаньня пакінутых нам у спадчыну капіталізмам спэцыялістых навукі і тэхнікі, ня гледзячы на тое, што яны ў большасьці выпадкаў няўхільна прасякнуты буржуазным сьветапоглядам і нахіламі. Партыя лічыць, што пэрыяд рэзкай барацьбы з гэтым пластом, выкліканай арганізаваным ім сабатажам, закончыўся, бо гэты сабатаж увогуле зломлен. Партыя павінна ў цесным саюзе з прафэсыянальнымі аб'яднаньнямі весьці сваю ранейшую лінію: з аднаго боку. не даваць ні малейшай палітычнай уступкі данаму буржуазнаму пласту і бязьлітасна прыдушваць усякую контр-рэвалюцыйную яго спробу, а з другога—таксама бязьлітасна змагацца з мніма-радыкальнай, у сапраўднасьці-ж, невуцкай зразумеласьцю, быццам працоўныя ў стане перамагаць капіталізм і буржуазны лад, ня вучачыся ў буржуазных спэцыялістых, не скарыстоўваючы іх, не праводзячы доўгай школы работы побач з імі».

Да гэтай праграмы, прынятай яшчэ ў пачатку 1919 году, ёсьць камэнтарыі У. І. Леніна, якія адухаўляюць гэтыя праграмныя радкі і зьяўляюцца непарушнымі для партыі. Ён казаў: «Нам трэба зараз-жа, не чакаючы падтрыманьня ад іншых краін, падняць вытворчыя сілы, Зрабіць гэта без буржуазных спэцыялістых нельга. Гэта трэба раз на заўсёды сказаць. Іх трэба абкружыць атмасфэраю таварыскага супрацоўніцтва, трэба даць ім магчымасьць працаваць у лепшых умовах, чым пры капіталізьме. Гэтыя людзі прывыклі да культурнай работы, яны рухалі яе ў рамках буржуазнага ладу, г. зн. узбагачалі буржуазію вялізнымі матар'яльнымі набыцьцямі, а пралетарыяту аддавалі іх у нязначных дозах. Але яны ўсё-ж такі рухалі культуру, у гэтым была іх прафэсыя. Паколькі яны бачаць, што рабочая кляса высоўвае арганізаваныя перадавыя пласты, якія ня толькі цэняць культуру, але і дапамагаюць праводзіць яе ў масах, яны мяняюць свае адносіны да нас. У нас ёсьць вялікі пласт дактароў, інжынэраў, аграномаў, каапэратараў, і калі яны ўбачаць на практыцы, што пралетарыят уцягвае ў гэту справу ўсё больш шырокія масы, яны будуць пераможаны маральна, а ня толькі палітычна адсечаны ад буржуазіі. Тады наша задача стане лягчэйшай. Тады яны самі сабою будуць уцягнуты ў наш апарат, зробяцца яго часткай».

Калі пэўная невялікая частка гэтых спэцыялістых, як паказаў шахцінскі працэс, на працягу больш доўгага пэрыяду аказалася яшчэ палітычна не адсечанай ад буржуазіі, **дык гэта абсалютна ні ў якай меры ня сьцірае данага Ўладзімерам Ільлічом агульнага прагнозу.** Значныя масы спэцыялістых ва ўсіх галінах маральна пераможаны гаспадарчым і культурным будаўніцтвам, разгорнутым пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі і рабочай клясай, пераможаны нябывалым размахам навуковай і тэхнічнай работы. Уладзімер Ільліч меў слушнасьць: многія і многія спэцыялістыя ўжо ўцягнуты ў апарат сацыялістычнага будаўніцтва, зрабіліся яго часткаю.

Шахцінскі працэс, які выкрыў замах на асноўныя заваёвы Кастрычніка, зьвіўшы сабе гняздо ў нэтрах самое вытворчасьці, натуральна, павінен быў даць новы і рэзкі штуршок актыўнасьці рабочае масы, павінен быў выклікаць узмоцненую настарожанасьць і пільнасьць, прылію крытыкі і самакрытыкі. На гэтай **зусім здаровай аснове,** дзякуючы прамахам кіруючых прафэсыянальных і іншых арганізацый, у выніку сталага прыцёку ў вытворчасьць новых, індустрыяльна яшчэ мала культываваных кадраў, няўхільны былі ў радзе месц з боку паасобных груп некаторыя перагібы, якія выразіліся ў рэцыдыве спэцаедзтва, у парушэньнях працоўнай дысцыпліны і, як вынік, у заняпадзе прадукцыйнасьці працы.

Якою-ж у гэтых умовах зьявілася грамадзкая пазыцыя некаторага пласту інжынэраў і тэхнікаў? Ня гледзячы на неабходную «пераацэнку каштоўнасьцяй», на сваю культурную ролю ў вытворчасьці, на неабходнасьць удубальт прасякнуцца сьвядомасьцю сваёй адказнасьці перад задачамі сацыялістычнага будаўніцтва,—**гэты пласт аказаўся як з грамадзкага, так і з маральнага боку слаба ўзброеным, слаба ўстойлівым супроць паказаных зьявішч на вытворчасьці.** Спэцыялістыя, якія скардзяцца на «немагчымыя» ўмовы, што нібы стварыліся на вытворчасьці, на тое, што іх аўтарытэту нанесен удар, што падваліны кіраўніцтва вырваны ў іх з рук і што яны ня ў стане адчуваць сябе поўнапраўнымі ўдзельнікамі будўніцтва, гэтыя спэцыялістыя выпускаюць з-пад увагі, што іх пост тэхнічных кіраўнікоў сацыялістычных прадпрыемстваў зьяўляецца адказьнейшым баявым пастом, дэзэртыраваць з якога зьяўляецца злачынствам, абараняць які яны павінны, апіраючыся на поўнае падтрыманьне партыі, прафэсыянальных арганізацый і асноўных кадраў пралетарыяту.

Трэба зусім адкрыта сказаць: некаторая частка інжынэрства яшчэ дагэтуль далёка не адышла ад прымітыўнай адміністрацыйнай і палітычнай культуры, якая выражаецца ў прынцыпе: «начальства і толькі начальства ўсё можа; дапамагаць яму ня лезь, не твая справа». Гэты прынцып, які так упарта ахоўваўся ў іншай гістарычнай эпосе, павінен быць вырван з коранем. Трэба-ж цьвёрда зразумець, што крытыка з боку рабочых **у асноўным у нашых умовах** ня ёсьць спэцаедзтва. Цяпер мы маем вырасшыя шырокія кадры пралетараў сацыялістычнае фабрыкі, якія інтымна зьвязаны з вытворчасьцю, хварэюць яе хваробамі. **Іх крытыка, іх указаньні, вытворчая актыўнасьць і ініцыятыва дзесяткаў і сотняў тысяч ёсьць цьвёрды грунт для перамогі ня толькі бягучых труднасьцяй, якія абкружаюць наша сацыялістычнае будаўніцтва яшчэ досыць шчыльным пластом, але часта для перамогі асноўных рэканструкцыйных труднасьцяй.** Калі некаторыя спэцыялістыя гавораць, што ў выніку шахцінскага працэсу стварылася абстаноўка, якая вядзе нібы да страты іх самапачуцьця, як поўнапраўных удзельнікаў будаўніцтва, гэта—вялізьнейшая памылка. Калі ў паняцьце поўнапраўнасьці ня ўносіць спэцыфічных рысаў, уласьцівых капіталістычным адносінам, дык ні аб якай страце ня можа быць і гутаркі. Ставячы інжынэра або тэхніка на пэўнае месца ў тэхнічным працэсе вытворчасьці, савецкая ўлада надзяляе іх пэўнай сумай правоў у адносінах кіраўніцтва людзьмі ў гэтым працэсе. Але гэтыя правы падпарадкаваны **аднэй агульнай** з гэтымі людзьмі, г. зн. рабочымі, **мэце**—выцягненьню максымальных вытворчых вынікаў для пабудовы сацыялізму. **Агульнасьць мэт,** але толькі розная расстаноўка ў вытворчым працэсе—**вось што азначае цалкам і поўнасьцю правы і абавязкі інжынэрства.** У гэтых рамках правы і абавязкі валадарна дыктуюць інжынэрству неабходнасьць займаць у адпаведныя моманты жыцьця прадпрыемстваў асабліва цьвёрдую пазыцыю, ня ўхіляючыся ад рашучага прад'яўленьня справядлівых патрабаваньняў да тых адсталых груп рабочых, якія парушэньнем дысцыпліны зрываюць тэмп сацыялістычнай работы, дэзарганізуюць гаспадарчае жыцьцё краіны.

Трэба мець на ўвазе, што паказаныя антыспэцаўскія настроі сярод пэўнай часткі рабочых ў значнай ступені падтрымліваюцца таксама па… тасьцю спэцыялістых. Таму барацьба з гэтымі настроямі можа пасьпяхова праводзіцца ў значнай ступені самім інжынэрствам, яго актыўным удзелам у грамадзкім жыцьці прадпрыемства.

Задачы прафарганізацый у справе дапамогі спэцыялістым у гэтых адносінах наўрад ці патрабуюць тлумачэньняў. Другое пытаньне, як спраўляюцца на практыцы прафарганізацыі з тымі задачамі, якія так выразна выцякаюць з шахцінскае справы і якія досыць поўна фармуляваны і ЦК УсеКП(б) і пленумам УсеЦСПС. Факты, зьмешчаныя на старонках нашага друку, гавораць упэўнена аб тым, што ня ўсе яшчэ прафарганізацыі сваячасова і актыўна сталі на шлях барацьбы з буйнымі адмоўнымі зьявамі ў вытворчым жыцьці, на шлях зьнішчэньня тых ухілаў у бок антыспэцаўскіх праяўленьняў, якія ў радзе выпадкаў мелі месца, на шлях актыўнага падтрыманьня тых спэцыялістых, якія прабавалі змагацца за рэжым працоўнай дысцыпліны. Трэба таму прызнаць, бязумоўна, насьпеўшай пастанову прэзыдыуму УсеЦСПС аб арганізацыі праверкі таго, як на мясцох пасьля шахцінскага працэсу ажыцьцяўляліся пастановы вышэйшых прафэсыянальных і ншых арагнізацый аб уздыме здаровай самакрытыкі зьнізу, аб бязьлітасным выкараненьні элемэнтаў бюракратызму і загніваньня і г. д. Гэта праверка павінна суправаджацца шырокай растлумачальнай кампаніяй, якая павінна рашуча ліквідаваць як антыспэцаўскія настроі, так і ўсе праяўленьні, што парушаюць працоўную дысцыпліну і прадукцыйнасьць працы. Насустрэч гэтай кампаніі павінна ўзьняцца кампанія ў асяродзьдзі самога інжынэрства, кампанія за поўную ліквідацыю ўпадніцкіх настрояў, за поўную баявую гатоўнасьць на адказным пасту сацыялістычнага будаўніцтва.

ТЭАТР-МУЗЫКА

„Русалка“

У гісторыі расійскае опэры «Русалка» Даргамыскага мае вялікае значэньне. Разьвіваючы тэндэнцыі, паложаныя ў аснову пабудаваньня нацыянальнае опэры Глінкай, Даргамыскі ўводзіць у сваёй опэры новыя элемэнты,—драматызм, разьвіцьцё мэлёдычнага рэчытатыву і ўвод у музыку нацыянальнага гумару. Напісаная яшчэ ў 1856 годзе, „Русалка“, ня гледзячы па шмат шурпатасьцяй у кампазыцыі, якія былі вынікам адсутнасьці ў аўтара глыбокае і ўсебаковае грунтоўнае музычнае адукацыі, застаецца адной з найулюбёнейшых опэр расійскага опэрнага рэпэртуару.

Спэктакль „Русалкі“ 24 жніўня мог у вялікай меры задаволіць шчырага аматара музыкі: Усе элемэнты музычнага боку пастаноўкі склалі надта прыемны ансамбль. Добра гучэў невялічкі хор опэрнага калектыву (а сьпевы ў „Русалцы“ займаюць надта выдатнае месца). Толькі ў адным месцы была вялічэзная „клякса“, — у самым пачатку першага выхаду хору (у 1-й дзеі), калі хор пачаў бадай што цэлым тонам ніжэй за аркестр. Але і гэтая клякса хутка была выпраўлена. Чароўна-паэтычна выкананы быў хор русалак, пырскаў вясельлем і гумарам жаночы хор „Сватушка, сватушка“.

Спаміж салістых на аграмаднай мастацкай вышыні быў млынар—Осіпаў. Рэдка, вельмі рэдка можна бачыць і чуць такое дасканалае выканаьне цяжкае і адказнае ролі млынара, якое даў Осіпаў. Ад першай яго славутнай арыі «Вот то-то все вы, девки молодые», да апошняе ноты гэта было высока-мастацкае выкананьне, як з боку чыста музычнага, так і з боку драматычнага. У сцэне вар'яцтва мы бачылі сапраўднага вар'ята, вар'яцтва якога прасякнута глыбокім трагізмам. І пры ўсёй цяжкасьці сцэнічнага выкананьня гэтае ролі, Осіпаў не дазваляе сабе найменшае „отсебятины“, дакладнасьць выкананьня партыі—поўная. А голас таленавітага артыстага - мастака гучэў сакавіта, магутна і выяўляў дасканалую школу.

Вельмі добрымі супрацоўнікамі яму былі і іншыя артыстыя. Багалепава з вялікаю дынамічнасьцю і шчырасьцю пачуцьця правяла ролю Наташы, як у 1-й дзеі, так і ў канцы опэры, у ролі русалкі. Дый з музычнага боку ўсё было добра,—прыгожа, як і заўсёды, гучэў яе голас, выразная і ясная была яе кантылена, дый калёратуры, якія дзенідзе сустракаюцца ў партыі Наташы, былі з тэхнічнага боку вельмі добрыя.

Цалкам на месцы быў князь—Кансбург. Славутная арыя „Невольно к этим грустным берегам“ выканана была сапраўды паэтычна і вельмі спадабалася слухачом. Дый, наогул, Кансбург вельмі цікавы артысты, які ўладае прыгожым голасам, пачуцьцём сцэны і сапраўдным разуменьнем тых роляй, у якіх ён выступае.

Артыстка Корсакава партыю княгіні правяла правільна. Адчуваецца ў ёй дасьведчаная, „са стажам“ артыстка, каштоўны працаўнік сцэны. Але хацелася-б, каб паважаная артыстка крышачку забывалася-б на самую сябе, а болей перайвасаблялася ў таго, каго яна іграе. Іншымі словамі, гэтае самае шчырасьці пачуцьця ў ёй малавата. А з музычна-тэхнічнага боку яснасьць кантылены ў Корсакавай, бязумоўна, церпіць.

Прыемнае ўражаньне зрабіла і песенька Вольгі (Пятрова) „Как у нас на улице“.

Балетныя нумары, як і заўсёды, выкананы былі мастацкі, цікава, энэргічна.

Наогул, спэктакль „Русалкі“ 24 жніўня быў надзвычайна ўдалы, а па выкананьні некаторых роляй (Осіпаў) нават узоравы.

Толькі дэкарацыі, дэкарацыі! Малюнак таленавітага маляра ў запэцканай, грубай, нікчэмнай асадцы—гэта масхоўскі калектыў на фоне старых—старых менскіх дэкарацый. Трэба-б тэатру было дапамагчы опэрнаму калектыву ў гэтых адносінах чым можна.

Орфэй.

МЕНСК

У прэзыдыуме гарсавету

Новыя школы. Прэзыдыум гарсавету пастанавіў уключыць у плян будаўніцтва на будучы год пабудову двух новых школьных будынкаў у вёсках прыгараднай мяжы Маляўка і Лошыца. Будзе таксама адрамантавана і Сьляпянская школа.

Да пабудовы ўрадавага дому. Гарсавет узбудзіў хадайніцтва перад Саўнаркомам аб хутчэйшай пабудове ў Менску ўрадавага дому. Таксама пастаноўлена аднавіць работу камісіі па ўплатненьні савецкіх устаноў. У гэту работу будуць уцягнуты члены камунальнай сэкцыі.

Барацьба з эпідэміяй брушнога тыфусу. Вызначана камісія ў складзе тав. Шчацько, Нісэнбаума і Пасынкоўскага, якой даручана выпрацаваць мерапрыемствы па барацьбе з брушным тыфусам у Менску. Камгасу запрапанавана ў тыднёвы тэрмін ліквідаваць антысанітарнае становішча на рынках і выдаць абавязковую пастанову аб гэтым.

Начлежкі для дэмабілізаваных. Прэзыдыум гарсавету прызнаў неабходным адкрыцьцё двух новых начлежак па Камунальнай вуліцы, д. № 18 для дэмабілізаваных чырвонаармейцаў і па Маскоўскай вул. 3-2 для дэмабілізаваных і беспрацоўных.

Выпуск гарадзкое пазыкі. Гарсавет узбудзіў праз адпаведныя органы хадайніцтва перад арадам СССР аб дазволе выпусьціць пазыку на патрэбы гарадзкога камунальнага будаўніцтва і добрабыту.

Сёньня вайсковы паход камуністых

Сёньня Кастрычнікавы райком КП(б)Б наладжвае вайсковы паход за горад, у якім прымуць удзел каля 1.000 партыйцаў. Мэта паходу—праверыць вайсковыя веды членаў ячэек.

За дзень

БАРАЦЬБА З АЛКАГАЛІЗМАМ. *У мэтах барацьбы з алкагалізмам сталоўка інвалідная арцелі № 16 пастанавіла спыніць гандаль сьпірытусовымі напіткамі і рэарганізаваць сталоўку ў савецкую чайную.*

ЗЬЕЗД ПА БАРАЦЬБЕ З СУХОТАМІ. *Праўленьне БДУ камандыравала праф. Мялкіх ў Тыфліс на ўсесаюзны зьезд па барацьбе з сухотамі.*

ЯЎРЭЙСКАЕ АДДЗЯЛЕНЬНЕ Ў ВЯЧЭРНІМ КАМВУЗЕ. *У новым навучальным годзе пры камвузе імя Леніна адкрываецца вячэрняе яўрэйскае аддзяленьне.*

АЎТАБУСНЫЯ РЭЙСЫ НА ЛЯХАЎКУ. *Аўтакіраўніцтва зьвярнулася з хадайніцтвам у прэзыдыум гарсавету аб дазволе ўстанавіць аўтабусныя рэйсы на Ляхаўку з 8 да 10 гадзін раніцы і з 4-х да 6 гадзін увечары для перавозкі рабочых. Прэзыдыум гарсавету перадаў гэтае пытаньне на абгаварэньне рабочых найбольш буйных прадпрыемстваў Ляхаўскага раёну.*

ДА АБ'ЯДНАНЬНЯ МЭТАЛЯЗАВОДАЎ. *У сувязі з аб'яднаньнем трох мэталязаводаў ў Менску, утвараецца аб'яднаны заўком. Дырэктарам аб'яднанага заводу назначаны былы дыр. заводу „Мэтал“ т. Лісоўскі.*

ЗЕМЛЯЎПАРАДКАВАНЬНЕ ПРАЦОЎНЫХ ЯЎРЭЯЎ. *Камзет СССР адпусьціў Белсельбанку 10.000 руб. на работы па земляўпарадкаваньні працоўных яўрэяў у Беларусі.*

Здарэньні

Пакража. *У гр. Філонавай (уроч. Тучынка) невядомыя злачынцы забралі 150 руб. золатам, якія яна хавала ў печцы.*

Прапала бяз ведама. *14 жніўня А. Баранава, 27 год (Правіяніцкая вул. 13) пайшла ў тэатр і дагэтуль не вярнулася.*

Злодзей Банькоўскі. *Крымінальны вышук затрымаў злодзея-рэцыдывіста Ф. Банькоўскага, які ўцёк з залі самахвалаўскага суду ў часе чытаньня прыгавару. Банькоўскі за пакражу быў прыгавораны да 1 году зьняволеньня.*

Які ўраджай

Па даных хлебнай інспэкцыі Беларусі, сёлета чакаецца ў БССР больш важкае зярно. Зводка з 200 запытаньняў дабравольных карэспандэнтаў паказвае, што ўраджай жыта ў Менскай, Гомельскай і Бабруйскай акругах будзе сярэдні.

Што датычыць ярыны, то асабліва добрым будзе авёс. Ураджай яго з дзесяціны чакаецца сёлета на 5 пудоў больш, чым у мінулым годзе.

Добра стаіць справа таксама і з ячмянём.

Уперадзе яшчэ шмат фактараў, якія могуць зьмяніць ураджай у той ці іншы бок у нязначным, аднак, разьмеры. Вялікіх зьмен усё-ж быць ня можа.

Што датычыць ільнянога семя, дык рост валакна добры. Валакно чакаецца добрай якасьці. Гэтага нельга сказаць адносна ўраджаю льнянога семя. Ёсьць небясьпека, што яно не дасьпее ў паўночных акругах.

Віды на ўраджай бульбы за апошні час значна палепшыліся.

Каапэрацыйныя курсы для дэмабілізаваных чырвонаармейцаў

У Доме Чырвонай арміі арганізуюцца каапэрацыйныя курсы для дэмабілізаваных чырвонаармейцаў 1904 году нараджэньня. На курсы будзе прынята 45 чалавек. Мясцовыя каапэрацыйныя арганізацыі выдзяляюць для курсаў лектароў, а таксама неабходную літаратуру.

Да міжнароднага юнацкага дня

Камсамольскія і піянэрскія арганізацыі Беларусі рыхтуюцца да міжнароднага юнацкага дня—2-га верасьня. Па Менску камсамольцамі будзе наладжаны вялікі карнавал. МЦРК будзе праведзена кампанія па ўцягненьні моладзі ў каапэрацыю.

Аб парадку абскарджаньня кандыдатамі УсеКП(б) савецкіх і ВНУ ячэек пастаноў мясцовых КК ЎсеКП(б)

На падставе тлумачэньня ЦКК УсеКП(б) ад 20 ліпеня 1928 г. № 18, ЦКК КП(б)Б рязьясьняе, што кандыдаты, незадаволеныя пастановамі акруговых КК і ЦКК КП(б)Б аб выключэньні іх з партыі ў часе праверкі кандыдацкага складу савецкіх і ВНУ ячэек, маюць права абскардзіць гэтыя пастановы ў ЦКК УсеКП(б) праз мясцовыя КК у двухмесячны тэрмін.

ЦКК КП(б)Б

Паведамленьні

— **Дом Асьветы.** У нядзелю, 26-га жніўня, у дзень сьвята падшэф. эскадрону, ЦП саюзу прац. асьветы арганізоўвае маёўку для сяброў саюзу сумольна з падшэф. эскадронам за ўрочышчы „Дразды“. На маёўцы адбудуцца гульні: футбол, гарадкі, цір і інш. Аркестр. Буфэт па сабекошце. Праезд на маёўку для сяброў саюзу дарэмны. Збор каля дому асьветы. Ад'езд роўна а 9 г. раніцы.

— **У нядзелю,** 26 жніўня, а 6 г. в., у Доме Асьветы адбудзецца агульны сход сяброў жыл.-буд. к. т-ва „Працаўнік асьветы“ па пытаньнях: 1) аб будаўніцтве ў 1929 г., 2) аб разьмеркаваньні кватэр у мураваным будынку. Калі сход не адбудзецца ў нядзелю, то другі раз склікаецца на панядзелак, 27-га жніўня, а 6-ай гадз. увеч. у Доме Асьветы.

— **Менселькрэдыт** 26 жніўня г. г., а 12 гадзіне дня, у памяшканьні клюбу акрвыканкому склікае агульны сход упоўнаважаных т-ва. Абвестка дня: 1) Справаздача праўленьня т-ва аб сваёй працы; 2) іншыя справы. Запрашаюцца на сход таксама і сябры т-ва.

— АПА Гаррайкому паведамляе, што ў панядзелак, 27 жніўня г. г., а 7-й гадзіне ўвечары, у памяшканьні Гаррайкому адбудзецца нарада апоргаў ячэек КП(б)Б

На абвестцы дня пытаньні, зьвязаныя з зімовай партвучобай.

Яўка ўсіх апоргаў абавязкова; калі апорг ня зможа зьявіцца, павінен зьявіцца сакратар ячэйкі.

— Ляхаўскі райком ЛКСМБ паведамляе ўсе ячэйкі раёну, што ў нядзелю, 26-га жніўня г. г., а 1-й гадзіне дня, у садзе КІМ'у адбудзецца раённы сход усёй рабочай моладзі Ляхаўкі з наступнай абвесткай дня:

1. Аб У-м кангрэсе КІМ'у.
2. Выбары ў склад беларускае дэлегацыі для прывітаньня кангрэсу КІМ'у.

— Прэзыдыум гаррайшэфтаварыства паведамляе, што ў панядзелак, 27 жніўня, а 6-ай гадзіне ўвечары, у памяшканьні Гаррайкому КП(б)Б адбудзецца нарада В. Б. шэфтаварыстваў, якія шэфствуюць над Астрашыцка-Гарадзецкім раёнам, разам з сакратаром РК КП(б)Б. На парадку дня пытаньні, зьвязаныя з шэфпрацай на восеньні пэрыяд; павінны зьявіцца В.Б. наступных шэфтаварыстваў Эльводу, міліцыі, акрза, заводу „Беларусь“.

Дом асьветы

— *У аўторак, 28 жніўня, калектывам артыстых расійскай драмы будзе пастаўлена „Квадратура круга“, кам. у 4 дзеях.*

— *На опэру „Паяцы“, якая адбудзецца ў памяшканьні цырку ў панядзелак, 27 жніўня, домам асьветы атрымана 80 білетаў. У опэры прымаюць удзел Сямізорава, Осіпаў, Брыгіневіч і інш., а таксама артыстыя цырку. Білеты ад 55 кап. да 1 руб. 20 к.*

— *Бібліятэка дому асьветы, з прычыны пераўчоту кніг, будзе зачынена з 1-га па 10-га верасьня. Просьба да чытачаў, у якіх маюцца кнігі, зьвярнуць іх да 1-га верасьня. Бібліятэка адчынена штодзенна, акрамя панядзелка, ад 5 да 9 гадз.*

— ЦК ЛКСМБ даводзіць да ведама ўсіх камсамольскіх арганізацый, што грошы, сабраныя ад суботніку на карысьць КІМ'у неабходна пераводзіць — Менск, Дзяржбанк на нумар бягучага рахунку 738.

Адказны рэдактар
Ян. АСЬМОЎ

СЁНЬНЯ Ў ТЭАТРЫ І КІНО

МЕНСКІ ДЗЯРЖ. ТЭАТР	Гастролі Маскоўск. Мастацкай опэры пад кіраўніцтвам Г. М. Камісаржэўскага
Нядзеля, 26 жніўня	Спэктакль для членаў прафсаюзаў. Пры ўдзеле Е. Багалепавай, З. Бенгард, В. Брыгіневіча, В. Шарашыдзе, К. Карэніна, В. Майкава. „ЖИДОВКА“ у 5 дзеях, муз. Галеві
Аўторак, 28 жніўня	Для членаў прафсаюзаў. Пры ўдзеле К. Г. Семізоравай, Т. Г. Троіцкай, З. М. Кансбурга, В. М. Шахрая, В. І. Шарашыдзе, В. А. Сакалоўскага, В. В. Майнова, А. А. Чарнышова. „РИГОЛЕТТО“ опэра у 4-х дзеях. Муз. Вердзі. Пер. Гутхейль. Дырыжэр В. А. Шэфер
Серада, 29 жніўня	Для членаў прафсаюзаў. Пры ўдзеле Е. Л. Багалепавай, Н. Н. Карсаковай, Т. Г. Троіцкай, Е. Пятроўскага, В. М. Брыгіневіча, В. І. Шарашыдзе, П. А. Паўлоўскага, К. А. Карэніна, В. В. Майнова, Я. Л. Лубянога. „ПИКОВАЯ ДАМА“ опэра ў 7 абразох муз. Чайкоўскага.

Ад Народнага Камісарыяту Фінансаў БССР

ДЗЯРЖАЎНАЯ ЎНУТРАНАЯ ВЫЙГРЫШНАЯ

2 ПАЗЫКА ІНДУСТРЫЯЛІЗАЦЫІ 2

НАРОДНАЙ ГАСПАДАРКІ САЮЗУ ССР

выпушчана ўрадам СССР тэрмінам на 10 год, з 1 верасьня 1928 г. па 1 верасьня 1938 года)

на агульную суму 500.000.000 (пяцьсот мільёнаў) руб.

у аблігацыях па 25 руб. кожная

Частка пазыкі выпушчаецца ў аблігацыях, якія дзеляцца на 5 роўных частак, нумараваных адным і тым-жа нумарам. Кожная такая частка аблігацыі (коштам у 5 руб.) мае самастойнае хаджэньне і дае права на адну пятую частку прыбытку (выйгрышамі і процантамі), якія належаць па данай аблігацыі

ПАЗЫКА ДЗЕЛІЦЦА НА 2 ВЫПУСКІ:

НОВЫЙ ОБЩЕДОСТУПНЫЙ САМОУЧИТЕЛЬ КРОЙКИ и ШИТЬЯ ЖЕНСКИХ верхних вещей, платьев и белья, ДЕТСКИХ вещей и мужского белья.
Самоучитель изложен общедоступным языком, дает возможность легко изучить портняжное ремесло. В книге также имеются ОТДЕЛЫ муляжей (составл. выкроек наколкой). по ПОЧИНКЕ и ПЕРЕЛИЦОВКЕ вещей. В книге свыше 300 пояснительных рисунков и чертежей выкроек.
Цена 3 руб., с пересылкой 3 руб. 35 коп. При высылке денег вперед пересылка бесплатно.

НОВАЯ КНИГА САМОУЧИТЕЛЬ кройки МУЖСКОГО платья с 73 рисунками и чертежами. Цена 1 р. 80 к., с перес. 2 р.

НОВИНКА ДОМАШНИЙ ЭЛЕКТРОТЕХНИК

ЦЫРК

Сягоньня, 26-га жніўня. — Сягоньня, 26-га жніўня.

Вялікае сьвяточнае прадстаўленьне

3 АДДЗЯЛЕНЬНІ 3 — 15 НУМАРОЎ 15

1 раз у Менску „НОЧЬ В ТЕХАСЕ“

Каўбой ВІЛЬСОН сярод табуну коняй

Вядомы вэнтролёг Бавіцкі

2 ОРЛАНДО 2 эквілібрысты на дроце.

Сёстры БЕСКАРАВАЙНЫЯ —) ЖЫВЫ ПРОПЕЛЕР (—

Бр. ЭДЭР гімнасты

Бр. СЕРЖ наезднікі-жакеі

4 ВАРТАНІЁ 4 вэлёсыпэдыстыя-фігурыстыя

і шмат інш. №№

Пачатак роўна а 8 з пал. г. увеч.—Каса адчынена ад 11—3 і ад 5—9 г. увеч.

КІНО-ТЭАТР „Культура“	Грандыёзны мастацкі гістарычны баявік „ЛЁДАВЫ ДОМ“
КІНО „Чырвоная Зорка“	НЯМЕЦКІ МАСТАЦКІ БАЯВІК „ЧЭМПІЁН СЬВЕТУ“ у 7-мі частках. У гал. ролі—Ксені Дэсьні. Пачатак а 7 г. 30 м.
КІНО „ПРАЛЕТАРЫ“	З прычыны вялікага посьпеху працягнута пастаноўка „КАСТУСЬ КАЛІНОЎСКІ“
КІНО „Інтэрнацыянал“	Ад аўторка, 21 жніўня 3-я АПОШНЯЯ СЭРЫЯ 3-я „САРВІ-ГАЛАВА“ Кіно-раман у 7 частках.

АТРЫМАНА НАСТУПНАЯ РАДЫЁ-ТЭЛЕГРАМА

____ га ____ г. ____ м. пар. № ____

Ад ____________ прав. № ____________

Прыняў ____________

ПЕРАДАЧА.

____ га ____ г. ____ м. пар. № ____

У ____________ прав. № ____________

Перадаў ____________

З ____________________

№ ________ сл ________ га ________

Выратаваны тчк

Падрабязнасьці Менск 28 жніўня

Камандзір падводнай лодкі № 12 z

...ндустрыялізацыі, часткова ў відзе процантаў па купонах, часткова ў відзе выйгрышаў.

Проценты па купонах у разьмеры 6 проц. гадавых выплачваюцца адзін раз у год—1-га верасьня за мінулы гадавы пэрыяд.

...беспроцантнай пазыцы 1926 году, — выплачваецца ... выйгрышаў.

Тыражы выйгрышаў па пазыцы праводзяцца 4 разы на год, а ў апошні год—2 разы.

УСЯГО, ТАКІМ ЧЫНАМ, ЗА 10 ГОД БУДЗЕ ПРАВЕДЗЕНА 38 ТЫРАЖОЎ ВЫЙГРЫШАЎ

Тыражы выйгрышаў па абодвых выпусках пазыкі будуць праводзіцца адначасова. У кожным з першых 24 тыражоў будзе разыгрывацца наступная колькасьць выйгрышаў:

а) ПА ПРОЦАНТНА-ВЫЙГРЫШН. ВЫПУСКУ:

5	выйгрышаў	па	5.000	руб.	кожны.
100	«	«	1.000	«	«
750	«	«	250	«	«
28.145	«	«	100	«	«

Усяго 29.000 выйгрышаў на суму 3.127.000 руб.

б) ПА БЯСПРОЦАНТНА-ВЫЙГРЫШН. ВЫПУСКУ

10	выйгрышаў	па	5.000	руб.	кожны.
200	«	«	1.000	«	«
1.500	«	«	250	«	«
59.920	«	«	100	«	«

Усяго 61.000 выйгрышаў на суму 6.554.000 р.

Ва ўсіх 38 тыражох абодвых выпускаў будзе разыграна ўсяго 2.921.500 выйгрышаў на агульную суму 311.535.000 рублёў

1-шы тыраж выйгрышаў будзе праведзен у сьнежні 1928 году

Выйграўшая аблігацыя пагашаецца і не ўдзельнічае ў наступных тыражох выйгрышаў. Таму шансы на выйгрыш павялічваюцца ад тыражу да тыражу. Трымальніку выйграўшай аблігацыі, апрача выйгрыша, выплачваецца таксама і намінальны (азначаны ў аблігацыі) кошт аблігацыі, а па процантна-выйгрышным выпуску—таксама проценты, якія нарасьлі па бягучым купоне да дня сканчэньня тыражу. Акрамя пагашэньня аблігацый выйгрышамі, пагашэньне пазыкі ўтвараецца на працягу 5 год, пачынаючы з 1934 году, штогоднімі тыражамі пагашэньня.

Рэалізацыя пазыкі пачынаецца ўсюды ў горадзе і ў вёсцы 1-га верасьня 1928 году і будзе праводзіцца на ільготных умовах да 1-га лістапада 1928 году.

Падрабязныя ўказаньні аб набыцьці аблігацый на ільготных умовах будуць зьмешчаны асобна.

БЕЛАРУСКАЕ ДЗЯРЖАЎНАЕ ВЫДАВЕЦТВА

Вышлі з друку і прадаюцца

ва ўсіх кнігарнях Белдзяржвыдавецтва, каапэрацыі, у кіёсках „Кніга Вёсцы“ і на чыгуначных станцыях БССР у кіёсках „Контрагэнцтва Друку“

НАСТУПНЫЯ КНІГІ:

СЦЕПАНОВІЧ Хв.—Родная мова ў комплекснай сыстэме выкладаньня ў школе 1-га канцэнтру. Мэтадычны дапаможнік для настаўніка 1-га канцэнтру. Стар. 60. Цана 35 кап.

ШАЛАУРАЎ Н. В.—Фізыка, частка 2. Падручнік для школ-сямёхгодак. Навукова-Мэтадалёгічным Камітэтам пры НКАБ дапушчаны ў якасьці падручніка. Стар. 240. Цана ў апраўе 2 р. 75 к.

ІГНАТОЎСКІ Ўс.—Гісторыя Беларусі ў XIX і ў пачатку XX сталецьця. Выданьне 3, стэрэатыпнае. Стар. 254. Цана ў апраўе 1 р. 80 к.

ЛЯЖНЕВІЧ А.—Сялянскі тэатр. Дарады ў пытаньнях тэатральнай тэхнікі і мэтады пастаноўкі п'ес сялянскімі ды гарадзкімі клюбнымі драмгурткамі. Стар. 176. Цана 1 р.

ЯКУБ КОЛАС.—У ціхай вадзе. Зборнік апавяданьняў. Выд. III-е. Стар. 140. Цана 75.

НЁМАНСКІ Я.—На зломе. Апавяданьні. Выданьне 2-е. Стар. 360. Цана 1 р. 55 кап.

МАЎР ЯНКА.—Сын вады. Аповесьць з жыцьця на Вогненнай зямлі. У каляровай вокладцы і з арыгінальнымі малюнкамі А. Абрамава. Стар. 112. Цана 80 кап.

РОБЭРТС Ч.—Паляўнічы Чырвонай скалы. Апавяданьні для дзяцей старэйшага ўзросту з жыцьця індзейцаў. Стар. 24. Цана 15 к.

ЧЭХАЎ А.—„Белалобы“. Пераклад з расійскай мовы. Старонак 16. Цана 10 кап.

ЖЫТКАЎ Б.—Пра малпачку. Апавяданьне для дзяцей з жыцьця малпаў. Стар. 28. Цана 15 кап.

Бойкі каля крыніцы. Нязвычайныя апавяданьні з жыцьця аленяў. Стар. 88. Цана 45 кап.

Пра сланя. Апавяданьні для дзяцей старэйшага ўзросту. Стар. 32. Цана 15.

ЯБРАЎ Г.—Яўрэйская літаратура ў пытаньнях, заданьнях і тэмах. Частка 1-я (на яўрэйскай мове). Стар. 44. Цана 40 к.

МАТУЛАЙЦІС С.—Паходжаньне рэлігіі (на літоўскай мове). Стар. 64. Цана 85 кап.

Прыймо абвестак у чарговы нумар газэты адбываецца да 2-ое гадзіны дня

Валютнае кіраўніцтва НКФ БССР папераджае падпісчыкаў

1-е пазыкі індустрыялізацыі народнае гаспадаркі СССР,

якія не заплацілі поўнасьцю ўсіх узносаў за аблігацыі і адмовіліся ад падпіскі, што

30 ВЕРАСЬНЯ 1928 ГОДУ канчаецца тэрмін звароту

ўнесеных першапачатковых узносаў.

Да 1-га верасьня засталося 5 дзён

Пасьпяшэцеся здаць падпіску на газэту

„ЗЬВЯЗДА“

Сваячасовая падпіска гарантуе акуратную і бесьперабойную дастаўку газэты

...оборудование клубных сцен и проч. с 138 рис. и пояснительн. чертежами. Цена 2 р. 75 к. с пересылкой. Книжн. склад „КНИГОВЕД“ Москва, 19, улица Герцена, № 22-100.

Згубленыя і ўкрадзеныя наступныя дакуманты лічыць несапраўднымі:

Вучотна-конск. кн. № 943 Валоха І. П., выд. Бягомльск. РВК 1285

Мэтрычн. спраўка № 6138 Булаўскага У., выд. Смалявіцк. РВК. 1286

Асабов. вайск. кн. Хахла Д., выд. Бярэзінск. РВК. 1287

Чл. білет № 6-20784 Камароўскага А., выд. саюзам будаўнікоў. 1288

Чл. кн. № 812 Кавальчукова Ф. Н., выд. Жлобінск. спажыв. т-вам. 1289

Вучотна-конск. кн. Качапоўскага І. Ф., выд. Лепельск. РВК за № 6428 1290

Вучотна-конск. кн. Рыбака С., выд. Лепельск. РВК за № 255. 1291

Кн. на карм. дзіцяці, выд. на імя Камароўскага А. 1292

Членская кніжка Давідовіч Г. А., выд. Копыльск. Райк. саюзу СГЛР. 1293

Вучотна-конская кніжка Ляўковіча К. А., выд. Заслаўскім РВК. 1294

Вучотная асабовая кніжка Ляўковіча К. А., выд. Заслаўскім РВК. 1295

Паявая кніжка № 687 Закржэўскага В., выд. Жлобінскім каапэратывам. 1296

Дзьве вучотна-конскія кніжкі №№ 357 і 375 Бараша Дм. 1297

Мэтрычная спраўка Сушынскага І., выд. Бярэзінскім РВК. 1298

Патэнт. II разр. за № 126 Далінчука С., выд. фінчасткай Юрэвіцк. РВК. 1299

Вучотна-конская кніжка № 191 Ільіна М. І., выд. Еззярышчанскім РВК. 1300

Каапэрац. кніжка № 1941 Зеневіча П., выд. Старобінскім спажывецк. т-вам. 1301

Прафсаюзны білет Кудрашова П. Ф., выд. Чэлябінск. копейскім рудкомам. 1302

Чырвонаарм. кніжка Ліса Я., выдан. 5 стр, цалком. 1303

Асабовая вайсковая кніжка № 853 Батура Н. Л., выд. Халопеніцкім РВК. 1304

Каапэрац. кніжка № 2644 Маеўскага, выд. БЦРК. 1305

Каапэрац. кніжка № 6984 Бельскінда В., выд. БЦРК. 1306

Пасьведчаньне Сушко Ў. А., выд. Зембінскай прызыўной камісіяй. 1307

ПРАДАЮЦЦА

старыя газэты, папяровы зрыў і макулятура.

Зварачацца ў Галоўную кантору газ. „Зьвязда“, Савецкая, 63.

Менск, Галоўлітбел № 300